

Barcode - 99999990872325
Title - Vaishnav Balpothi
Subject - GENERALITIES
Author -
Language - gujarati
Pages - 66
Publication Year - 0
Creator - Fast DLI Downloader
<https://github.com/cancerian0684/dli-downloader>
Barcode EAN.UCC-13

9 999999 087232

વૈષ્ણવબાલમન્થમાળા અંક ૭.

વૈષ્ણવબાલ પોથી.

ચતુર્થપંચમપીઠાધીશ્વર ગોસ્વામી શ્રી ૬
શ્રીચણ્ડભાગ્યર્ચનમહાગાનની આજ્ઞાથી

કરે.

સ ૧૯૮૧

પ્રકાશક,
વસંતરામ શાસ્ત્રી.

થોડુંક.

છેક નાના ખાલકોના જીવનમાં વૈષ્ણવપણાના સરકારી સ્થાપવાનો પ્રયાસ આ નાનાશા પુસ્તકમાં ભગવદ્ગીય દીનકિકરે કર્યો છે પુસ્તકમાં જણાવેલા સવાદો તો અ.પણ દરેક ઘરમાં થતા. હાલમાં આ ખંધુ જીવનમાંથી માત્ર કાગળોમાં આવી ગઈવાનો યુગ ખેમી ગયો છે કદાચ કાગળોમાં આલેખેલું ચિત્ર ભવિષ્યમાં વૈષ્ણવ જીવનમાં ફરીને પ્રતિબિંબિત બને

આ પુસ્તક ખરૂં જોતા તો વૈષ્ણવજ્ઞ દશિક્ષાના પહેલા ભાગના સ્થાનને શોભાવે તેવું છે છતાં તે એક તૈયાર થયું એટલે ખાલકોથી તરીકે તે અલગ જ છપાવવું ઉચિત માન્યું છે વૈષ્ણવો આનો આદર કરશે જ એવો અપૂર્ણ વિશ્વાસ છે

કુળ એકાદશી

મં ૧૯૮૧

વસંતરાજ શાસ્ત્રી.

૧૨૧ વિદ્યાધીઠ
સમદાવાદ
બે બેલ, ની કોપીરાઈ

આ નાનકડા પુસ્તકનું નામ ખાલકોની રાખ્યું છે, સારા ધાર્મિક કુટુંબમાં ખાળપણથી માખાપ કંવી કેળવણી આ શકે તે આમાં ખતાબ્યું છે નિશાળ કરનાં ખાળક માખાપ સહવાસમાં વધારે રહે છે, આથી માખાપ -ણ ખાળકને આગળ નૈતિક અથવા સ્વધર્મની કેળવણી અપી શકે ખરૂં કહીએ તો આત્યંત નિશાળોમાં તો ધાર્મિક કેળવણી નહિ, આથી જો માખાપ ઘર આગળ સ્વધર્મની કેળવણી નાની વાતો વડે આપે તોજ ખાળક સ્વધર્મમાં પ્રીતિવાળું

વૈષ્ણવબાળપોથી.

પાઠ ૧ લો.

કૃત્ત.

નટુ—મા, બા, આ શું છે ?

બા—નટુ, એ કૃત્ત છે જો કેવા બીજેલા છે ? એનો રંગ કેવો રૂપાળો છે ?

નટુ—આ તો છાગડીમા કોઈ ઘોળુ છે, કોઈ પીળુ છે, કોઈ રાતું છે, આમા કૃત્ત કેને કહેવાય ?

મા—(હસીને) બેટા નટુ, એ ઘોળા પણ કૃત્ત છે ને પીળા પણ કૃત્ત છે, ઘોળા કૃત્ત મોગરાના કહેવાય, ને રાતા જેવ છે તે ગુલાબના છે. પીળા છે તે એક બીજા છોડવાના છે.

—હા, બા, અમારા ગુરુજીએ રંગ વિષે પાઠ શીખવ્યો, ત્યારે ગુલાબી રંગ બતાવ્યો હતો, તે રંગ આ કૃત્તના જેવો હતો બા, તમે આ કૃત્ત શું કરવા આણ્યા છે ? આને તમે શું કરશો ?

બા—બેટા નટુ, આ કૃત્ત પ્રભુની સેવા માટે આણ્યાં છે, પ્રભુની સેવામા એનો ઉપયોગ થશે એના માળાજી બનાવીશું ને પ્રભુની કાઠમાં પહેરાવીશું ત્વળી કૃત્ત પ્રભુની પાસે પણ વેરીશું

નટુ—બા, બા, જ્યારે માળાજી પહેરશે, ત્યારે તો આપણા પ્રભુ

બહુ રૂપાળા દેખાશે, તમે માળાજી પહેરાવો, ત્યારે મને દર્શન કરવા બોલાવજો. આજે તો દર્શન કરવાની બહુ મજા પડશે આજે રૂપાળા ફૂલના માળાજી પહેરીને પ્રભુ બિરાજશે, હું તો હસતો જઈશ, ને દર્શન કરતો જઈશ.

બા—બેટા નહુ, જા, હમણા રમવા જવું હોય તો જા દર્શન થશે ત્યારે તને બોલાવીશ બોલાવું ત્યારે આવજો, એટલે દર્શન થશે

પાઠ ૨ જો.

દૂધ.

ભગુ—મોટાં બેન, આ તમે શું કરો છો ?

મોટા બેન—ભગુભાઈ, બાપાજીને ને બીજાને મારે આ ગાળું છું તમારે પીવી હોય તો બેસો

ભગુ—પણ આ એ શું હશે એ જાણ્યા વિના કેમ પીવાયું, અમારા ગુરુજી તો એક દહાડે કહેતા હતા કે આ પીવી, આમા છુપું ઝેર હોય છે, તે બાંહે દહાડે નુકસાન કરે છે, પણ આ શું હશે તે હું તો નથી જાણતો

મોટા બેન—શું તમારા ગુરુજી આ નથી પીતા ?

ભગુ—ના મોટા બેન, અમારા ગુરુજી ચાને અડતા પણ નથી, તેમને કેમ જાતનું વ્યસન નથી. તે એક તદ્દન સાદા અને પવિત્ર માણસ છે. અમને પણ વ્યસનથી દૂર રહેવાનું શીખવે છે.

મોટાં બેન—તમારા ગુરુ તો બહુજ ભલા છે, ત્યારે તમે રોજ ન પીશો, પણ આજે તો જરા ચાનો સ્વાદ જુઓ.

ભગુ—ના, ના મોટા બેન, એવું તો બોલ્યોજ નહિ એવી ખરાબ ચીજને મારે શા માટે અડવું પડે? હું તો બાએ શ્રીહકોરજીને દૂધ ધરાવ્યું છે તે પીશ બા મને એ દૂધ મળવાનું ને ?

બા—જેટા ભગુ, તારે માટેજ એ દૂધ મે રાખી મૂક્યું છે, તને હું દૂધજ રોજ આપુ છું. તારે એ દૂધ પીવું ચા તારે કદી ના પીવી.

ભગુ—જુઓ મોટા બેન, બાએ મારે માટે દૂધ સઘર્યું છે, વળી તે પ્રભુને ધરાવેલું, અદર સાકર નાખેલી એટલે ગળ્યું ગળ્યું લાગે વળી માંહે બીજું પણ કશું નાખેલું હોય છે. એવું મીઠું મીઠું દૂધ પીવાનું મુકીને કડવી કડવી જેવું થી ચા કેાણ પીએ? બા મને દૂધ આપશે એટલે હું તો તેજ પી લઈશ.

મોટાં બેન—ભગુભાઈ, ચાનું વ્યસન ખરાબ છે, પણ તેની દેવ પડે છે તેને પીધા વગર નથી ચાલતું (ભગુ દોડીને દૂધની કોટારી લાવી પીવા માડે છે)

ભગુ—મોટીબેન, આ દૂધમા શી મિઠાશ છે? બા મને રોજ આપુ દૂધ આપે છે. સાકર ને એલચી મેળવેલું ને પ્રભુને ધરાવેલું દૂધ મળે પછી બીજું વસ્તુની ઇચ્છા કેાણ રાખે?

પાઠ ૩ જો.

ફૂલની માળા.

નટુ—આ, હજી તે પ્રભુને જગાડ્યા નથી, આ તુ મુ કરે છે ? આ લોઢાની સગીમાં ફૂલ કેમ પરોવે છે ?

બા—એટા નટુ, તારે જોવું હોય તો એસ પેલા ફૂલ તે છાજમ જોયાં હતાં, તેની પ્રભુને માટે માળા બનાવુ છુ.

નટુ—આ, બા, તુ તો મને છેતરે છે, માળાજી તો દોરામા ફૂલ પરોવીને ગયાય, આ તો તું સગીઆમા પરોવે છે !

બા—(બડબડ હસીને) તુ એસતો બરો, હમણા દોગ પડે આ ફૂલ ચઢી જશે, ને તેની માળાજી બની જશે
(નટુ આ સાબળી નવાઈ પામ્યો અને બોલ્યો)

નટુ—આ, તે દિવસે તો મદિરમા આપણે દર્શન કરવા ગયા ત્યારે ફૂલની માળા પેલા કોઈકના હાથમા દોરાની હતી
(દોરો લઈને બોયા પાછા પરોવી ફૂલ દોરામા પરોવવામા માંડ્યા, નટુ જોઈને આશ્ચર્ય પામ્યો)

નટુ—બા, આ તો બરી ટંગા કહેવાય, તુ તો બરી છે તા મને આવી માળા ગૂંથતા શીખવીશ ? મને શીખવે તો કેવી મળત પડે ? પછી તો હુ રોજ ફૂલની માળા ગૂંથુ, ને શ્રીહાકોરજીને પહેરાવુ મારા હાથની માળા પહેરીને પ્રભુ ગિગળે, તો હુ જળ આનંદથી દર્શન કરી લઉં

બા—નટુ, જરૂર હુ તને હવે માળાજી શીખવીશ, હુ ગયુ, ત્યારે તુ રમવા જઈશ નહિ, ને મારી પાસે એસજે

નટુ—પણ બા, હુ રમવા ગયો હોઉં, તો તું મને બોલાવીશ નહિ ?

મા—બેટા, જરૂર બોલાવીશ, તારે હાથે ફૂલની માળાજી આ
 ૪ મોયા વડે ગુથાવીશ

(નટુ આ સાંભળી રાજી રાજી થઈ ગયો.)

નટુ—મા, ત્યારે તો મને જલદી આવડી જશે, આ ગુલાબના
 ફૂલ કાલે મોટા હતા, ને આજે નાના કેમ ગઈ ગયા

મા—બેટા નટવર, એને પાદડી હોય છે, એક ફૂલ બહુ પાદ-
 ડીનું બનેલું હોય, તેની પાદડી છુટી કરીને પરોવીએ તો
 માળા રૂપાળી થાય.

પાઠ ૪ થો.

આજે ફૂલ બહુ કેમ ?

નટુ—કહ્યું જો આ મારી બા માળાજી બનાવે છે, તે પ્રભુને
 પહેરાવશે, પ્રભુનાં તારે દર્શન કરવા હોય તો બેસ, પણ
 બા, પ્રભુ તો વહેલા જાગે છે, અને આજે તું આમ કેમ
 કહે છે ?

મા—નટુભાઈ, શ્રીઠાકોરજી જાગ્યા, મગજા થઈ ગયા એ
 મગજાનું દૂધ મેં તને શું તે વખતે આપ્યું ન હતું ?

નટુ—બા, મને તમે આજે દૂધ નથી આપ્યું, મને આજે
 તમે કેમ મગજાનું દૂધ ન આપ્યું ?

મા—બેટા હું ભુલી ગઈ આજે તો મગજાનું દૂધ ભગુભાઈ
 પી ગયા, તું હતો નહિ એટલે રહી ગયો.

નટુ—બા, ત્યારે તો તમને ભગુભાઈ બપોરે વહાલા !

મા—ના બેટા, મારે તો બેઠું સરખા, પણ હું તે વખતે

ઉતાવળમાં હતી, એટલે તને ભુલી ગઈ.

(એવામાં ભગુભાઈ આવ્યા.)

ભગુ—નટુભાઈ, આજે મેં તમારો ગુનો કર્યો છે, આજે બાએ મંગળાનું દૂધ મને પીવા આપ્યું, તે વખતે તમે હતા નહિ, એટલે હું એકલો પી ગયો.

નટુ—મોટાભાઈ, કંઈ નહિ, એમા શું થઈ ગયું? તમે પીધું તોય શું ને મેં પીધું હોય તોય શું? પણ બા, તે આજ રોજના કરતા વધારે ફૂલ કેમ આણ્યા છે? રોજ તો નાની માળાજી બનાવે છે, આજે તો માળાજી બનાવી ને વળી કલગી બનાવી! !

બા—બેટા, નટુ, આજે આપણા ગુરુનો જન્મદિવસ છે, ને તેથી શ્રીઠાકોરજીને પણ વધારે આનંદ છે, માટે મોટા માળાજી પહેરશે.

નટુ—બા, આપણા ગુરુજી કયા? તે કયા ગૃહે છે? હું તો કશું જાણતોય નથી.

બા—એ તો કામવનમા રહે છે, ત્યાં શ્રીગોકળચંદ્રમાજી શ્રીઠાકોરજી બિરાજે છે, તેમની સેવા કરે છે.

નટુ—બા, એ અહીં કેમ નહિ રહેતા હોય, આપણે ઘેર રહે તો કેવું સાઈ?

બા—(ખડખડ હસીને) બેટા નટુ, એ અહીં પધારે છે, ગામે ગામ વૈષ્ણવોને શરણે લેવા તથા દર્શન દેવા ફરે છે.

નટુ—બા, બા, એ પધારે ત્યારે તું મને દર્શન કરાવજે, હું દર્શન કરીશ ને સુખ જઈને પળે લાગીશ.

પાઠ ૫ મો.

તુલસીજીની માળા.

નંદુ--મા, ગુરુ કેને કહેવાય ? અમારા ગુરુ તો નિશાળમઃ

રોજ આવે છે. તું એમનાં દર્શન કરવા કેમ નથી આવતી?

આ--(ખૂબ હસતા હસતાં) નંદુ, તું તો ખરો છે તો. એ તો

તને વિદ્યા ભણાવે છે, તેથી વિદ્યાગુરુ કહેવાય, ને આ મે

તને કહ્યા, એ તો ધર્મગુરુ કહેવાય

નંદુ--ધર્મગુરુ શુ કરે ? આપણને એ શું આપે ? માગ ગુરુજી

તો વિદ્યા ભણાવે છે.

આ--જેટા, એ ધર્મગુરુ તો આપણને પ્રભુના નામનો મત્ર

બોલીને માળા પહેરાવે, અને મોટા થઈએ ત્યારે નિવેદનનો

મોટો મત્ર આપે અને પ્રભુનો માર્ગ બતાવે.

નંદુ--ત્યારે મને તે કેમ માળા નથી પહેરાવરાવી ?

આ--તુ નાનો હતો, ત્યારે તને માળા પહેરાવરાવી હતી,

આપણા ગુરુદેવ આપણે ઘેર પધાર્યા હતા, ને તારે મોઢે

મત્ર બોલાવીને માળા પહેરાવી હતી એવી માળા જો આજે

પણ તારા કોટમા છે

નંદુ--એની તો મને શરતેય નથી, ને મને તો મત્ર પણ

યાદ નથી જા, તને આવડતો હોય તો એ મત્ર તો મને

કહે, વળી આ માળા શાની થતી હશે ? આ શાનું

લાકડું હશે ?

આ--જેટા નંદુ, એને લાકડું ન કહેવાય એ તો તુલસીજીની

માળા છે એ તુલસીજી સુકાય, ત્યારે તેની એવી

માળા બનાવાય.

નટુ—આપણા ખારણામાં તમે રોજ પગે લાગો છો, એની આ માળા છે ?

આ—હા, બેટા.

નટુ—એને તમે રોજ પગે શું કરવા લાગો છો ? એ તમને શું આપે છે ?

આ—બેટા નટુ, એ પવિત્ર હોડ છે, પ્રભુજીને કોઈ વસ્તુ આ રાંધે ધરાવીએ તો તુલસીજી હોય તોજ આરોગે છે તુલસીજીનાં દર્શન કરવાથી મન આનંદમાં રહે છે, તથા પવિત્ર બની જાય છે.

નટુ—આ, ત્યારે હવે હું પણ તમારી માફક પગે લાગીશ ને પાણી રેડીશ

આ—બેટા, પાણી બહુજ ચાક્રુ ને પવિત્ર હોય તો રેડાય ને તુલસીજીને અડાય પણ નહિ. દર્શન પણ છેટેથી થાય

નટુ—આ, ત્યારે તું કેમ અડે છે ?

આ—બેટા, નાહીને પવિત્ર થઈને અડાય ને દર્શન પણ થાય

પાઠ ૬ ફો.

કૂલની માળા પ્રભુને ધરાવી.

નટુ—આ, તેં સવારમા પ્રભુને જગાડયા, ત્યારે માળા કન ન પહેરાવી ?

આ—બેટા, સવારમા મ ગળામા ન પહેરાવાય.

નટુ—ત્યારે ક્યારે પહેરાવાય ?

મા—શણગારમાં. પ્રભુ શણગાર ધરે તે સાથે ફૂલની માળા
પણ પહેરે.

નંદુ—હવે કેટલી વાર થશે ? માળા તો તમે બહુજ રૂપાળી
લાગાવી. મને આ તમારી માળા બહુજ ગમી છે, હું
પણ આવીજ માળા શીખીશ. હું માળા કરું ત્યારે તું
પ્રભુને ધરાવજે. બા, મને એ માળા હાથમા લઈને જોવા
દે તો કેવું સારું ! !

મા—બેટા, ફૂલ કેમળ છે, ને દાખીને ગાલીએ તો કરમાઈ
જાય, કે ચુથાઈ જાય.

નંદુ—બા, હું બહુજ ધીમેથી લઈશ

મા—જા પેલા કરવામાં જગ છે. હાથ ધોઈ આવ
(નંદુ હરખલર્યો હાથ ધોવા ગયો ને આવીને)

નંદુ—બા, બા, હું હાથ ધોઈ આવ્યો, હવે આપો.

મા—હાથ પે... ચાકળા કપડાએ સાફ કર

નંદુએ હાથ સાફ કર્યા)

નંદુ—(માળાજી હાથમા લઈને) બા. બા, કેવા રૂપાળા માળાજી
છે, ફૂલ કેવાં સુવાળાં ને ઠંડા છે ? આવા રૂપાળાં માળાજી
પ્રભુ પહેરશે, ત્યારે બહુજ રૂપાળા દેખાશે. (માળા
હાથમા લેતા નંદુની 'આખોમા હરખ ઉભરાવા લાગ્યો.)

મા—લાવ, હવે મોટા બેન પ્રભુજીને શણગાર કરે છે, તેમને
માળાજી આપી આવું.

નંદુ—બા, મોટાં બેન પ્રભુજીને શણગાર કરે છે ? હમણાં તો
મોટાં બેન મેડે હતા.

મા—મેડેથી આવી નાહીને પવિત્ર થઈ અહર પ્રભુ પાસે ગયાં છે,
ને શણગાર કરે છે. (જઈને) મોટાં બેન, આ માળાજી લ્યો.

મોટાંબેન—છાખમા પધરાવો, હું લઈ જઈ છું. (માળાજી લઈ જઈને પ્રભુને ધરાવ્યા પછી થોડી વારે દર્શન ખોડ્યા)

નટુ—બા, બા, કેવા રૂપાળા દર્શન થાય છે ? પ્રભુજી માળા તથા શણગાર પહેરીને કેવા બિરાજ્યા છે ? બા, એ મારી જોડે બોલે તો કેવું સારું !

(આમ બોલતા નટુ હરખમા રડી પડ્યો)

બા—બેટા, તારા પર તો કૃપા કરે બોલે પણ ખગ

નટુ—હું હવે ફૂલની માળા એમને માટે મૂંથીશ, એટલે પછી મારી જોડે બોલશે બા, તું એમને છાની માની કહેજે કે, મારા નટુભાઈએ આ માળાજી ખનાવ્યા છે, એટલે પછી મારા પર રાજી થશે ને બોલશે

(મોટા બેનના ને બાના હસવાનો પાન ન રહ્યો બૂખ હસ્યા, પોતાનો નાનો નટુ કેટલો ભોજો છે, તે વિચારી બૂખ આનંદમા આવી ગયાં)

બા—(હસતા હસતા) બેટા, તું માળાજી મૂંથીશ એટલે વગર કહે પણ એ જાણી જશે. તું માળાજી તો ગયતાં શીખ

પાઠ ૭ મો.

બા, તું પ્રભુને દૂધ કેમ પાતી નથી ?

નટુ—બા, આજે મને તમે ગોળ લાડું આપતાં હતા, તે ન આપ્યો

બા—નટુ, હું ભુલી ગઈ, એ જાંટાલોગ કહેવાય શ્રીકાકોરજી એ આરોગે છે.

નટુ—પણ બા, એ જાંટાલોગ તો એમને એમ રહે છે, ત્યારે

પ્રભુ શુ ખાતા હશે ? દૂધ પણ પ્રભુજીને ધરાવેલું પાછું
લઈ લઈએ છીએ શુ તું બહુ બંટારોગ પ્રભુ પાસે મૂકે
છે, તેથી પ્રભુને ખાતા વધે છે ?

બા—બેટા, પ્રભુતી નજર એ ધરાવેલી વસ્તુઓ પર પડે
એટલે પ્રભુ આરોગી જાય

નંદુ—બા, ત્યારે તુ પ્રભુને દૂધ પાવા માટે તો પ્રભુ પાસે
રહેતી નથી હું નાનો હતો, ને તુ મને દૂધ પાતી હતી,
એમ એમને તુ પાવ તો પીએ નહિ ? તુ તો દૂધ મુઝીને
બહાર નાશી આવે છે

બા—(ખૂબ હસીને) અરે નંદુ, તારી વાત તો કંઈ જુનીજ
છે, તું તો ખરા સવાલ પૂછે છે તો પ્રભુ કેમના દેખતા
ન આરોગ.

નંદુ—ત્યારે બા, તે તે દિવસે કહ્યું હતું કે, જશોદાજી પ્રભુને
દૂધ સાકર નાખીને પોતાને હાથે પાતા, શુ એ વાત ખોટી ?

બા—બેટા, જશોદાનો પ્રેમ પ્રભુ પર બહુજ છે (આંસુ સાથે
બોલે છે) તેથી પ્રભુ તેમના ખોળામાં રમે છે, તેમની
જોડે બોલે છે, ને તમના હાથનું સાક્ષાત આરોગે છે

નંદુ—બા, ત્યારે આપણે પ્રભુને પ્રેમ લાવી આપીએ તો

બા—બેટા નંદુ, પ્રેમ એ કંઈ વસ્તુ નથી જે તો મનનું વહાલ
હોય તેને પ્રેમ કહેવાય

નંદુ—બા, તને તો પ્રભુ બહુજ વહાલા છે રોજ સેવા કરે
છે, ભજન કરે છે, વળી માળા ટેરવે છે, વળી ચોપડી
વાંચે છે, તોય આખું કેમ બોલે છે ?

બા—બેટા, પ્રભુ કૃપા કરશે, ત્યારે સા થશે આપણી સેવાનો
શો હિસાબ ? એ તો પ્રભુ છે, મોટા છે.

પ્રાઠ ૮ મો.
નામદેવજી.

નંદુ—આ, ત્યારે જેમ જશોદાજી પાને ભગવાન દૂધ પીતા
ને જશોદાજી પાતા, એવા કેઈ હાલ ન હોય કે પ્રભુ
તેની સાથે બોલે ને તેના હાથનું દૂધ પીએ ?

બા—નંદુ, આપણે આજે પ્રભુને ધરાવીએ તે બધું પ્રભુ
આરોગી જાય છે, પ્રભુ અલૌકિક એટલે અલૌકિક રીતે
આરોગે છે.

નંદુ—હું આમાં તો કંઈ ન સમજ્યો. મને તો વાત કહે
તો સમજાય.

બા—સાલજી, એક તારા જેવા નાના સરખા ભક્તની વાત કહું
(આ સાલજીને નંદુ તો આનંદમાં આવી કાળલીએ
કરવા લાગ્યો.)

નંદુ—બા મને તું સારી વાત કહે. સાલજીવાની મજા પડે

બા—એક વૈષ્ણવ હતા, તેમને નામદેવ કરીને એક નાને
દીકરો હતો, આ વૈષ્ણવ રોજ શ્રીઠાકોરજીની સેવા કરતા,
ત્યારે નામદેવ પણ ઘણીવાર પાને બેસતો. નામદેવ પ્રભુના
પ્રેમથી દર્શન કરે. પોતાના બાપાજી સેવા કરે, તે ટગર
ટગર જોઈ રહે. કેઈવાર એ નાના નામદેવને પણ સેવા
કરવાનું મન થઈ જાય. કેઈવાર એના બાપાજીને એ કહે
કે બાપાજી, હું સેવા કરું ? ત્યારે એના બાપાજી કહે
કે, મોઢો થાય ત્યારે સેવા કરજો. નામદેવને સેવા
કરવાનું બહુજ મન થાય, પણ શું કરે ? એવામાં એક વાર
એના બાપાજીને પરગામ જવાનું થયું. એટલે નામદેવને
કહ્યું, બેટા નામદેવ, કહે સેવા તું શ્રીઠાકોરજીની કરજો
નામદેવ તો આ સાલજી સજીરાજી થઈ ગયો, ને આનં-

દમા ને આનદમા ફૂદવા લાગ્યો, અને હરખના આસુ
 આવી ગયા પેતાના બાપાજી શ્રીઠાકોરજીને દૂધ મ ગળામાં
 ધરાવતા, તે તેણે જોયું હતું, તેથી તે એમ જાણતો કે, એ
 દૂધ માગ બાપાજી ધગવે છે, તે શ્રીઠાકોરજી પી જાય
 કે હવે એના બાપાજી તો પગ્ગામ ગયા, સાર પડી ને
 ગતે નામદેવજી મુઠ્ઠ ગયા, પણ રાતે ઉંઘ પણ આવે નહિ
 ગતે વારવાર જાગે ને બોલે કે બા, ઉઠને સવાર થઈ
 જશે, ને શ્રીઠાકોરજી તો ભૂખ્યા થયા છે, આપણી ગાય
 દોહી દે, એટલે હું પ્રભુને દૂધ પાઉં ત્યાં એની બા કહે
 બેટા હજી બહુ રાત છે, મુઠ્ઠ રહે, સવારમાં તને ઉઠાડીશ
 પણ નામદેવજીને તે ઉઘજ શાની આવે? નામદેવને
 એવા કરવાના ઉમંગકાને પાર નહોતો, વારવાર પથા-
 રીમાં બેઠો થાય ને બોલે કે, બા સવાર થયું કે ?
 તેનાં બા તેને જાતિ આપે ને કહે બેટા, આવું કેમ કરે
 છે ? ઉઠી જા હજી રાત બહુ છે. આમ આ બાળ ભક્તને
 આખી રાત ઉંઘ ન આવી ક્યારે સવાર થાય ને સેવા
 કરે ? ક્યારે સવાર થાય ને સેવા કરે ? એમ મનમાં ને
 મનમાં વિચારે. આખી રાત આમ થવાથી મનમાં વિચાર
 કરે કે, આજની રાત પણ બહુજ લાંબી થઈ છે એ રાત,
 હવે તું જતી ગઈ, ને મારે પ્રભુને દૂધ પાવું છે, આમ બોલીને
 ગડવા લાગ્યા આ બધી વાત શ્રીઠાકોરજી તો જાણતાજ હતા

નંદુ—બા, ભગવાન તો અહીં નામદેવજી પાસે હતાય નહિ,
 શી રીતે જાણે ?

બા—નંદુ, ભગવાન તો આપણે પણ જે જે કરીએ, તે જાણે છે
 એમને આપણી વાતની બબર પડે છે, બધે તે બિગ

પાઠ ૬ મો.

નામદેવની સેવા.

આ વાત ચાલતી હતી, એવામા ભગુ બહાર રમવા ગયેલો
તે દોડતો આવ્યો ને નટુ જોડે બેઠો.

નટુ—ભગુભાઈ, બા આજે મને સારી સારી વાત કહે છે,
મને સાંભળવાની બહુ મજા પડે છે, સાંભળવી હોય તો
તમે પણ બેસો.

ભગુ—બા, આ નટુભાઈને તમે વાતો કહો છો, ને મને તો
કદી કહેતા નથી.

બા—ભગુ, તું તો બહુ રમતીઆળા છે, નટુભાઈ તો મારી
પાસે રોજ બેસે છે, ને મને પૂછે છે, વળી ત્રોડાકોરજીના
દર્શન કરે છે, અને તું તો કશું કરતો નથી, વળી નટુનો
તો સગ પણ રાખતો નથી.

ભગુ—બા, હવે હું નટુભાઈની જોડેજ રનીશ, એટલે વાતો
સાંભળવાની મજા પડશે.

નટુ—મોટાભાઈ, હવે તમે છાના રંડા તો બા અધુરી વાત કંઈ

ભગુ—બા, બા મને પહેલેથી નહિ કહે ?

નટુ—અધુરી છે તે કહેવા દો, પછીથી હું તમને આગળની
વાત કહીશ. બા હવે આગળ કહે.

બા—સવાર થયું, તે પહેલાં તો નામદેવ જાગી ગયો, અને
તેની મા ગાય દોતી હતી, તેની પાસે ખાલો લઈને ઉભો
રહ્યો, અને કહે છે કે બા, બા, માસ પ્રભુને પાવા માટે
ધ આપ. એટલે એની બાએ કહ્યું કે, તું નાહીને પછી
ગાડજો, એટલે હું દૂધ તને આપું છું. એની મા

ગાય દોહીને ઉઠી અને નામદેવને નવરાગ્યો, નાહીને નામ
 દેવે પ્રભુને જગાડીને તેની માએ દૂધ આપ્યું, તે દૂધ
 પ્રભુના મુખ આગળ મુક્યું પછી બે હાથ જોડી કહે છે કે
 હે ભગવાન, તમે રાતના ભૂખ્યા થયા છો, માટે આ દૂધ
 પી જાઓ, પ્રભુએ દૂધ આરોગી લીધું, પણ દૂધ એમને એમ
 રહ્યું, કારણ કે પ્રભુ કેમ્ ચીજ આરોગે છતાં તે તેટલીને
 તેટલીજ રહે છે હવે નામદેવજી તો આખો મીચી ગયા.
 કારણ કે એમને એમ લાગ્યું, કે હું નાનું છોકરું છું, એટલે
 પ્રભુજી મારાથી શરમાય છે, ને દૂધ પી જતા નથી. વગી
 છાના છાના આખ પીમે રહીને ઉઘાડીને વચ્ચે વચ્ચે જોતા
 જાય કે, જોડે તો ખરો કે, પ્રભુ દૂધ શી રીતે પીએ છે. .
 આખરે પ્રભુએ દૂધ ન પીધું, એટલે નામદેવજી ખૂબ રડવા
 લાગ્યા, ને બોલવા લાગ્યા કે, ઓ ભગવાન, હું નાનો છું,
 તેથી મારા હાથનું દૂધ નથી પી જતા, મારા બાપાજીના
 હાથનું તો રોજ પી જતા, આખરે તેની માએ નામદેવને
 રડતા જોયા, એટલે તે આવી પહોચી, અને સમજાવવા
 લાગી, પણ નામદેવ માને નહિ. “ ઓ બા, તું પણ મને
 છેતરે છે.” આખરે ન માનવાથી એની મા પણ થાકીને
 ઘરકામે વળગી. પરિણામે નામદેવને તો ખૂબ તાવ આવ્યો,
 ને રડે રડે તે પાર વિનાના. રડતાં રડતાં બે જાન થઈ
 ગયા. ચોધાર આંસુ જાય છે. આખરે નામદેવનું દુઃખ
 પ્રભુથી ન સહેવાયું, એટલે એકદમ ત્યાં પધાર્યા, ને નામ
 દેવજીને માથે હાથ મુકી દૂધ પીવા લાગ્યા. નામદેવજી
 રડતા બંધ થઈ ગયા, ને ખુશી થઈ ગયા, ને પૂજવ

લાગ્યા કે, એ. પ્રભુજી, તમે મારા પર કેમ રિસાયા હતા ?
 પ્રભુએ કહ્યું કે નામદેવ, મેં તારૂં દૂધ તો ક્યારનુંય પીધું
 છે હું કોઈન. દેખતા આરોગતો નથી તમે આડાદ કરી
 તેથી તમારે પ્રેમને લીધે મારે આરોગવું પડ્યું નામદેવજી
 પગે લાગ્યા. અ તા બાળકજીતો આપણા દેશમા થઈ ગયા છે ।

પાઠ ૧૦ મો.

કવિતા.

દોહરા.

સવારનું જાગ્યા પછી, દેવ પ્રભુનું નામ
 પછી પથ રી છાટીને, કરવું બીજું કામ
 માગી રીતે નાહીને, નિલક કરવું ખાસ
 થોડીવડ પ્રભુ ભજી, જાતુ માતા પાસ
 માતાને પાચે નમી, તાતને નમવું પાચ,
 અ = પત્રી સૌ કામમા, મન હરખે જોડાય

પાઠ ૧૧ મો.

પવિત્ર વનરૂપતિ.

૧૬—બા, અ પેલું જોને કોઈક પેલા ઝાડની ચારે બાજુ ફરે
 છે, એ શું મારે એમ કરે છે ? તુ તો કદીએ એની ચારે
 બાજુ ફરવ નથી જતી

મા—બેટા, એ તરી કાઢી જવડોગ છે, એ ઝાડ પીપળાનું
 છે પીપળાનું ઝાડ આપણા ધર્મમા બહુ પવિત્ર મનાય

છે જે એ ઝાડની પ્રદક્ષિણા કરે, તથા પગે લાગે, એને
પુણ્ય થાય છે, કેટલાક પીપળાના થડની આજુબાજુ
જાગની ધાર પણ કરે છે આવી રીતે પુણ્ય થાય મો
પીપળાની સેવા કરવામા આવે છે પીપળાની હવામા
તથા એની અદર પણ મળી શકે છે

નકુ — જા, જ્યારે પીપળા જેવું બીજું કોઈ ઝાડ પવિત્ર હશે
મા- કેમ નહીં, તને મેં તે દિવસે એક પવિત્ર છોડતું નામ
કહ્યું હતું, તું ભૂલી ગયો?

નકુ — હા, જા, મને યાદ આવ્યું. તમે તુલસીજીને પવિત્ર કહ્યું
હતા, તેની માળાઓ થાય છે, તથા તેના પાન પ્રભુનું
સેવામા ઉપયોગમા આવે છે એવું તમે કહ્યું હતું

નકુ — જા, આ તુલસીજી ને પીપળાં સિવાય બીજું કોઈ
વનસ્પતિ પવિત્ર હશે?

મા — નહીં, દરેક વનસ્પતિ થોડા કે વધારે ઉપયોગી છે
વનસ્પતિ બધી પરોપકારી છે પવિત્ર વનસ્પતિમાં તે
એક સમડી છે સમડીને છોકર પણ કહે છે આ વૃક્ષ
મહુ પવિત્ર છે, તેથી દશેરાએ તેનું પૂજન થાય છે
આપણા શ્રીમહાપ્રભુજીએ બેઠકો સ્થાપી છે, તે વર્ણ
બરી સમડીનાજ ઝાડ ત્રીચ સ્થાપી છે પોને સમડીના
ઝાડ ત્રીચ ગિરાજના દુર્વા કે ઘસે પણ પવિત્ર ઘાસ છે
એ સિવાય દર્ભ અથવા દામ પણ પવિત્ર છે, દર્ભના
આસનો સેવામાં ઉપયોગી છે, પણ આપણા પ્રભુને તો
મહુ ઉપયોગી સુખડ છે, સુખડને ચદન પણ કહે છે,

શ્રીકાકોરજીને ઉનાગાના ગરમીના દિવસોમા ચ દન ઉપયોગી થઈ પડે છે એ સિવાય ફૂલના ઝાડ અથવા છોડ પણ ઉપયોગી હોવાથી પવિત્ર છે, પ્રભુના ઉપયોગમા આવે તે બધી વનસ્પતિ પવિત્ર કહેવાય કેટલાક લોકો ખીલીને પણ પવિત્ર માને છે, પણ પ્રભુન ઉપયોગી વનસ્પતિજ સામાન્ય રીતે વધારે પવિત્ર મનાય છે, ને તેજ પવિત્ર છે

પાઠ ૧૨ મો.

ફૂલના છોડ.

નટુ—જા, આ ફૂલ બધા આવતા હશે, તે ક્યાંથી આ વતાં હશે ?

જા—નટુ, એ બધા બાગમાથી આવે છે, બાગમાથી માગીઓ લાવીને વેચે, અને જેને જોઈએ તે માગીને ત્યારી લઈ આવે.

નટુ—જા તે મને તે દિવસે કહ્યું હતું કે, આપણે બાગમા ફરવા અને જોવા જઈશું, એ બાગમાં ફૂલ થતા હશે ?

જા—નટુ, આપણે એક દિવસ બાગ જોવા જઈશું જેમા ફૂલ ઝાડ ને ફૂલના છોડ વાળ્યા હોય તેને બાગ કે બગીચો કહેવાય કેમ કેમ લોકો બગીચામા ફળના છોડ પણ વાવે છે

નટુ—આપણે ઘેર તો ગુલાબના ને મોગરાના ફૂલ આવે છે, જા, એ મોગરાના ને ગુલાબના ઝાડ કેવડા થતા હશે ?

બા—નટુભાઈ, મોગરાના વંદા થાય, ને તે વેલા પર ધોળા મોગરાનાં ફૂલ બેસે મોગરાની કળી બહુજ રૂપાળી દેખાય છે ગુલાબના છોડ થાય, ને તેના છોડ પર જીણા જીણા કાટા હોય છે ગુલાબના ફૂલની સુગંધિ ધીમી, મીઠી તથા બહુ ઠીંડી હોય છે, આ ફૂલનો રંગ બહુ રૂપાળો દેખાય છે. આથી પ્રભુના ઉપયોગમા તે આવે છે ગુલાબના સુકાએલા ફૂલમાથી અત્તર નીકળે છે, તે પણ પ્રભુના ઉપયોગમા આવે છે મોગરાનાં ફૂલ પણ તદ્દન ધોળા હોઈ રૂપાળા દેખાય છે, તેની સુગંધિ પણ મીઠી અને જલદ છે તે પણ પ્રભુની સેવામા ઉપયોગી થઈ પડે છે આ ફૂલની પણ અત્તર નીકળે છે, તે શ્રીહાકોરજીની સેવામાં ઉપયોગમા આવે છે. વળી જાંઘ, જુઈ, બારસલી તથા કટમના ફૂલ પણ પ્રભુ સેવામા બપ લાગે છે જે જે ફૂલમા સુગંધિ હોય છે, તે તે ફૂલ પ્રભુને ઉપયોગી થઈ પડે છે, ફૂલ પ્રભુને બહુ વહાલા છે તે તદ્દન સ્વચ્છ ને રૂપાળા તથા સુગંધિવાળા હોવાથી પ્રભુને બહુજ ગમે છે, જો આપણે પણ સ્વચ્છ રહીએ, મન પવિત્ર રાખીએ, ને મારા કામ કરીએ, તો પ્રભુને વહાલા લાગીએ, ફૂલ આપણને શિખામણ આપે છે કે, તમે મારા જેવા શુદ્ધ પવિત્ર ને પ્રેમી થશો, તો પ્રભુ તમારા પર રાજ થશે જો પ્રભુને વહાલા થવું હોય તો કોમળ મન રાખવું કોમળ વાણી બોલવી, બધાને પ્રેમની નજરે જોવા, આ વાતો યાદ ગાખવી જોઈએ.

પાઠ ૧૩ મો.

પ્રહ્લાદજી.

બા—નટુ, અને ભગુ, આવો એક વાત કહુ (નટુ ને ભગુ વાત સાભળવાની લાલચે દોડતા આવ્યા)

ભગુ—મા, વાત કહે, નટુ આવ જો, મા વાત ડંડ છે

બા—એક હિરણ્યકશિપુ કરીને રાક્ષસ હતો, તે રાજા હતો અને બહુ જગરો હતો પણ અધર્મી ને પાપી હતો લોકોને દુઃખ દેતો હતો

નટુ—મા, ગદ્ગદ કેને કહેવાય ?

બા—એટા નટવર, જે પાપી કામ કરે, પવિત્ર માણુસોને દુઃખ દે, ગાયોને પજવે, એ રાક્ષસ કહેવાય આ હિરણ્યકશિપુ એવો હતો, એને પ્રહ્લાદજી કરીને એક નાનો છોકરો હતો, આ પ્રહ્લાદ તો બહુ પવિત્ર હતો, મવાગ્મા ઉઠતા પ્રભુનું નામ દે, દિવસે પણ નાહીને પ્રભુનું ભજન કરે નિશાગ્મા ભણવા જાય ત્યારે પણ પોતાના ભાઈગધો જોડે ભગવાનની ને ભગવાનનીજ વાતો કરે હવે આ વાત તો પેલા એના બાપને ન ગમી પાપી માણુસોને પવિત્ર કામ નથી ગમતા, ભગવાનનું ભજન આ હિરણ્યકશિપુ કેાઈને કરવા દેતો ન હતો, જે કેાઈ પ્રભુનું ભજન કરે, તેને બહુ દુઃખ દેતો આથી પોતાના છોકરા પ્રહ્લાદને પણ એણે દુઃખ દેવા માડ્યું, પોતાના છોકરાને તેણે બે લાવીને પૂછ્યું કે, તું નિશાગ્મા શું ભણે છે ? પ્રહ્લાદે કહ્યું કે, જગતમા મૈથી જગરા ને મોટા તથા પવિત્ર

ભગવાનનું ભજન કરવું એવું હું ભણ્યું હતું. આ સાંભળી-
ને એના બાપને બહુ રીસ ચઢી પ્રહલાદને તો પર્વત
પરથી ગળડાવ્યો પણ પ્રભુનું ભજન કરતો કરતો ગબ
ડ્યો એટલે વાગ્યું નહિ, વગી અગ્નિમા બાળવા નાખી
દીધો, પણ ભજન કરવાથી ન દગાયો, છેવટે એક મોટો
લોહનો થાભલો બનાવ્યો તેને લોથમા ઉભો રાખ્યો, પછી
ખૂબ ધગધગતો ઉનો કર્યો, ને પ્રહલાદને કહ્યું કે, આ
થાંભલાને વગગી પડ પ્રહલાદ થાંભલાને વગગે એટલે
તેને થાંભલે જડીને કે બાંધીને મારી નાખવો એવો એના
બાપનો વિચાર હતો.

મગુ—બા, એ વિચારને કેટલું બધું દુઃખ પડશે? હવે તો
એને ઉને થાંભલે બગાડશે, એટલે શી વલે થશે? આમ
બાંધી ભણુ રોમ પડ્યો, ને બોલ્યો બા, એનો બાપ બહુ
બોટો કહેવાય

બા—ભણુ, રડીશ નહિ, તું સાંભળ તો બરો, ભગવાન એને
બચાવશે જે પ્રભુનું ભજન કરે છે. એને પ્રભુ હું ખી ન
થવા દે, ભગવાન એને હમેશા સહાય કરે છે થાંભલો
તો ખૂબ ધગધગતો થયો એટલે પ્રહલાદ તો એમના
બાપની આજાને લોથે દોડીને વગગી પડ્યા થાંભલો તો
મોટા ધડાકા સાથે ભડાક કરતો ફાટ્યો, ને અદરથી
ભગવાન પ્રકટ થયા એ ભગવાન બહુજ ગુસ્સામા નીકળ્યા,
માથુ સિંહ જેવું હતું, ને હાથ પગ માણસ જેવા
હતા, આથી તેમનું નામ નરસિંહ ભગવાન પડ્યું. પછી
એ નરસિંહ ભગવાને તો દહાડો આથમતી વખતે એ

— હિરણ્ય કશિપુને ઝાલીને નખવતી ફાડીને મારી નાખ્યો।
પછી પ્રહલાદજીને ગાદી પર બેસાડી દીધા, એ પ્રહલાદ
એવા નાનપણથી ભગવાનના ભક્ત હતા તેથી ભગવા
તેમને મદદ કરીને બચાવ્યા

નટુ—બા, ભગવાન તો બહુ દયાળુ કહેવાય, જુઓને ૨
પ્રહલાદજીને કેવી રીતે ઉગાર્યા ? બા તું આ ભજન :
છે, તે તેથી કરે છે ?

બા—નટુ, પ્રભુને સજીએ, તો પ્રભુ આપણને સુખી કરે. આ
પણ મન પવિત્ર રાખે, આપણને આનંદ થાય, આપણ
પાસે સારા કામ કરાવે, ને અનેક રીતે આપણને મદદ
કરે, માટે પ્રભુને તો દરેક માણસે ભજવા જોઈએ

— — —

પાઠ ૧૪ મો.

પ્રભુ સા દેવથી મોટા છે.

નટુ—બા તું ક્યા જાય છે ?

બા—નટુ, હું મદિરમા જાઉં છું તારે આવવું છે ?

નટુ—બા, હું ચાલો તમારી જોડે આવું, પણ મને દર્શન
કરાવશો ?

બા—હા, ચાલ તને સારા કરીને દર્શન કરાવીશ

નટુ—બા, આ કેણું છે, ને શું કરે છે ?

બા—એ કોઈ દેવ છે, ને એ માણસ એ દેવને પગે લાગે છે

નટુ—ત્યારે બા, તું એ દેવને કેમ પગે લાગતી નથી ?

મા—બેટા નદુ, પ્રભુ બધા દેવથી મોટા છે, જે સાથી મોટા દેવ પ્રભુને ભજે છે, તેને બીજા દેવને ભજવાની કે પગે લાગવાની જરૂર રહેતી નથી

દુ—બા, દેવ કયા કયા કહેવાય ? ને એ શું કરે ?

મા—નદુ સાભળ, દેવો એ શ્રીભગવાનના દાસ કે સેવક છે, શ્રીભગવાને તેમને જુદા જુદા કામ સોંપ્યા છે, તે તેઓ કર્યા કરે છે. એ સૌ દેવોના રાજા તો શ્રીભગવાન જ છે, માટે ભગવાન બધાથી મોટા છે, ભગવાનથી સૌ દેવ બીજા છે પણ ભગવાનને કોઈનો ભય નહિ. સાભળ, તારે દેવોના નામો જાણવાની જરૂર નથી. એક પ્રભુનું નામ જાણીએ એટલે ચાલે પણ જ્યારે તું પૂછે છે ત્યારે કહું છું, વિષ્ણુ, બ્રહ્માજી, શિવજી, ઇંદ્રરાજા, વરુણ, સૂર્યદેવ, ચંદ્રદેવ, યમદેવ, હનુમાનજી આ બધા નાના દેવ છે, ને શ્રીરામ તથા શ્રીકૃષ્ણ એ સાથી મોટા દેવ છે એમને શ્રીભગવાન કહેવાય

નાના દેવોનું આપણા ઉપર કશું જોર નહિ, કારણ કે આપણા પર શ્રીભગવાનની કૃપા રહી, આપણે તો પ્રભુનો આશરો છે, એટલે જે પ્રભુનો આશરો કરે તેને બીજાની સેવાની શી જરૂર છે ? ને બીજાનું તેના પર કશું ચાલે નહિ જુઓને પ્રહલાદની વાતમાં પ્રહલાદપર એના બાપનું કશું ચાલ્યું ? ના, ચાલ્યું. માટે આપણે તો પ્રભુનું જ ભજન કરવું જોઈએ, આપણે પ્રભુનું ભજન કરીએ, તો આ પ્રભુના સેવક જેવા બીજા

દેવો પણ રાજ થાય છે, અને આપણને મદદ કરે છે પ્રભુ યોતે જ (શ્રી ગીતાજી નામની એક ચોપડીમાં અર્જુનને કહે છે કે, જે બીજા દેવને ભજે છે તે અજ્ઞ છે અને મને ભજે છે તે જ્ઞાની છે માટે આપણે શ્રીભગવાનની સેવા કરીએ, તેનું ભજન કરીએ, તે કીર્તન કરીએ, એટલે બધુંય આવી ગયું.

નટુ—બા, ત્યારે આ બીજા પ્રભુને કેમ નહિ ભજતા હોય

બા—નટુ જેને પ્રભુ પવિત્ર બુદ્ધિ આપે, ને જેના પર પ્રભુ કૃપા હોય તેનેજ પ્રભુનું ભજન કરવાનું સુઝે છે. પવિત્ર દેવી જીવો એટલે ભક્તો પર પ્રભુની કૃપા હોય છે, તે તેઓ પ્રભુને ભજે છે, પત્રી મદિરમાં શ્રાઠાકોગળ દર્શન થયાં એટલે સૌ દર્શન કરવા લાગ્યાં નટુને તે બાએ ઉંચકીને દર્શન કરાવ્યા, એટલે તે જે જે કરતે રાજ રાજ થઈ ગયો.

પાઠ ૧૫ મો.

દેવોનાં કાર્ય.

બા—નટુ, પ્રભુ તો સૌ દેવોના રાજા છે, બધા દેવ પ્રભુ દાસ છે ને પ્રભુએ સોપેલા કામ કરે છે, વળી દેવો ઉપ જ્યારે સ કટ આવે છે, ત્યારે તેઓ પ્રભુને શરણે જાય છે, એટલે પ્રભુજી તેમનું દુઃખ ભાગે છે.

નટુ—બા, એ દેવોને પ્રભુએ શાં શા કામ સોંપ્યાં છે ?

૧૧—નંદુ, તે હું તો બરાબર નથી જાણતી. જા, જઈને તારા બાપાજીને પૂછી જો.

નંદુ દોડતો તેના બાપાજી પાસે ગયો.)

૫—બાપાજી, મારી બા કહે છે, બધા દેવ પ્રભુના દાસ છે, તો પ્રભુએ એ દેવોને શા શા કામ મોખ્યા છે તે મને કહે.

૧૫—બાપાજી—નંદુ, તું તો બહુજ જબરો છે, આજથી તારે આ શું ?

૬—શું બાપાજી મારી બા તો મને રોજ સારી સારી વાતો કહે છે ને હું આનંદથી સાંભળું છું, આ તો મારી બાને નહોતું આવડ માટે તમને પૂછવા આવ્યો.

૧૫—બાપાજી—સાલગ, વિષ્ણુને શ્રીગણેશને જગતનું પાલનપોષ કરવાનું કામ મોખ્યું છે, તે બધા જગમા વ્યાપીને બધાનું પાલનપોષણ કરે છે બ્રહ્માજી આ બધી સૃષ્ટિ ઉત્પન્ન કરે છે, ને શિવજીએ મૃતિનો સહાર કરે છે. ઇન્દ્રરાજ સ્વર્ગનો રાજા છે. ને તે જે જીવ પુણ્ય કરે છે તેને સ્વર્ગમાં લઈ જઈને સુખ આપે છે બળને અધિપતિ છે વરુણદેવ જગમા વરસાદ વરસાવે છે, પણ તે ઇન્દ્ર ગણની આજ્ઞાને આધીન છે ગણપતિ કોઈ પણ લૌકિક કામ જલદીથી પૂર કરવામાં માણસ મદદ કરે છે આમ સૌ દેવોને પ્રભુએ કામ મોખ્યા છે, તે તેઓ કરે છે, પણ ભકતો પર તેમની સત્તા નથી. ભગવાને ભકતોને તો પોતાનું ભજન કરવાને સૃષ્ટિમાં બનાવ્યા

છે, એટલે તેઓ તો પ્રભુનીજ સેવા કરે છે, તેમને બીજા દેવને ભજવાની કે સેવવાની જરૂર હોતી નથી, રાજા” | ઓળખાણ થયા પછી હલકાની ઓળખાણની રીત જ છે ? ખરી રીતે પ્રભુની સેવામાં આપા જગતના બે દેવોની સેવા આવી જાય છે, માટે આપણે તો બી કોઈ દેવની વાત ન કરતાં શ્રીભગવાનની સેવા ને ભજ કરવું જોઈએ. આમ છતાં કોઈ દેવનો તિરસ્કાર ન થા પ્રભુના સેવક તરીકે એમને ગણવા જોઈએ, અને એ રી આપણે તો આપણા પ્રભુનેજ વળગી રહી તેમજ દી થવું જોઈએ.

પાઠ ૧૬ મો.

શ્રીકૃષ્ણનું રમકડું.

બા—નહુ, આ જે બધા દેવોના રાજા છે, ને સાથી મોટા મોટા દેવ છે, તે શ્રીકૃષ્ણ છે તે નંદરાયજીને જશોદાજી ત્યાં પ્રકટ થયા હતા એ પ્રભુની આ આપણે સેવા છે. આ પ્રભુ છે, તે સૌ દેવોના ઉપરી એ શ્રાવણ વદ આઠમે ચૌમાસામાં પ્રકટ થયા હા નાનપણમાં એમણે મજના લોકોને બહુજ આનંદ આપ હોતો, એક દિવસ તે બહાર પારણામાં પોહ્યા હા ત્યારે આકાશમાં ચાંદો ઉઘ્યો, આ જોઈને પોતાની બા કહે છે બા, બા, મને પેલું રમકડું આણી આપે. મ રમવું છે, માતા જશોદાજી કહે છે, બેટા, ચાંદો બહુ

હોયો છે, એ ન લેવાય, ને ન રમાય, મીઠુ કમુ રમ-
કડુ માગો પ્રભુ તો ખૂબ રડવા લાગ્યા, ને રડતા રડતા
કહેવા લાગ્યા કે ના, મને એજ રમકડુ જોઈએ બધા
મજના લોક ખૂબ ગભરાયા. પછી ન હરાયજીએ ને જશો-
દાજીએ એક કળા કરી. એક થાળીમા પાણી રેડ્યું અને તેમા
ચ દ્રમાનો પડછાયો બતાવ્યો, પ્રભુ તો પકડવા જાય, પણ
ચાંદો હાથમા ના આવે. આથી પ્રભુ હસવા લાગ્યા ને
ચાદાને કહે છે કે, આવ, તને રમાડુ, નહિ માડ, આપણે
સાથે રમીશુ. માતાજીને કહે છે કે ઓ બા, આ
ચાદો જુઓ, મારાથી બીજો છે, ને સંતોષ જાય છે, હુ
ના કહુ છું તો પણ બીજો છે. જો, મારી પાસે મહાર
આવે તો હુ રમાડું આમ બોલે ને હસે ને આજમાંથી
આનંદના આમુ ગરે પછી જશોદાજીને કહે છે કે, ઓ
બા, હુ કેવો જખરો છું કે, આ ચાદો પણ મારાથી
બીજો છે? તુ મને ખૂબ મેવા, મીઠાઈ, માખણ, દૂધ
વગેરે ખાવાનું આપ, આપ કર, એટલે મોટો થઈ જાઉં
ને જખરો થઈને સૌ વેરીઓને પાસરા કરું, જશોદા તો
આ સામળી ખૂબ હસ્યા, ને પ્રભુને આનંદથી ખોજામાં
લઈને બચી કરવા મહી પડ્યાં.

નંદુ—બા, આ પ્રભુ તો ખરા કહેવાય તો, કેવો આનંદ કરાવે
છે ને કેવું રમે છે ?

પાઠ ૧૭ મે.

ફૂલની સાથે રમત.

કનુ—ઓ ફૂલ આવ, અહીં આવ, એ પાખડી ઉપર રહીને
માની સોડમા શુ હિચકા આવ છે ? મને તારી જો
રમવાનું બહુ ગમે છે, તું કોમળ છે, પવિત્ર છે, મૃદર
છે, નિર્મળ છે ગસિક છે વાહ, તારા ગુણનો પાર નથી
આવ આપણે રમીએ તું મારી સાથે રમે તો મને બહુ
મજા પડે !!

ફૂલ—કનુભાઈ, તમે કહો છો, તે વાત ખરી છે, પણ હું
કોમળ છું, તેથી તમારી પાસે મને હંજી થવાની બીક લાગે
જો હું તમારી સાથે રમવા આવું, તો ચોળાઈ જઈ
ને ચુથાઈ જઈ માટે તમે તમારા જેવા ભાઈબધો સાથે
રમો હું કોમળ છું, તેથી મને માગ કરતા પણ કોમળ
શ્રીભગવાન સાથે રમવાનું બહુ ગમે છે હું પ્રભુ સાથે
એક દિવસ ગમીને મારી જાદગી પુરી કરી આનંદી
થાઉં છું પ્રભુ સાથે સદા રમવું એજ જીવનનું કામ
છે હાહા માણસોએ આખા જીવનમાં પ્રભુ સાથેજ રમવું
જોઈએ કનુભાઈ, તમે પણ જો પ્રભુ સાથે રમો, તો
બહુજ મજા પડે નાટે મારી સાથે અથવા બીજા સાથે
રમવાનું છેાડી પ્રભુ સાથે રમો.

કનુ—અરે કોમળ કુસુમ !! તારી વાણી બહુ મીઠી છે, ખરે
ખર, તમે બધા પ્રભુ સાથે રમવાજ પ્રકટ થાઓ છો,
માટે તમારી વાણી બહુ કોમળ છે મને તમે મારી જોડે

ગ્રીને પ્રભુ સાથે રમવાનું શીખવે, એટલે હું પણ પ્રભુ સાથે રમવા મહી પડું.

૧૬—ના, ના, અમને એવું પાલવે નહિ. અમે જે તમારી સાથે રમીએ, તો પ્રભુ સાથે રમવા લાયક ન રહીએ, માટે તમેજ તમારી મેળે રમો. હું તો પ્રભુ સાથે જ રમીશ કનુ —ઓ કુસુમ !! તું મારા હાથમાં આવ. હું તને નહિ ચાળવા દઉં. બહુ મિઠાશથી ને કોમળતાથી તારી સાથે વર્તીશ, અને બાળવીને મારી બા પાસે લઈ જઈશ. મારી બા તને પ્રભુ પાસે લઈ જશે, માટે ઘેર પ્રભુજી બિરાજે છે. મારી બા તમારા જેવાં બીજાં કૂલ લાવી તેમને એકઠા કરી માળા બનાવી પ્રભુને પહેરાવે છે આજે તને પણ તેમની સાથે પ્રભુ પાસે લઈ જશે.

આ વાત સાંભળતાં પાંખડી પરથી એકદમ કૂલ ગરી પડ્યું, ને મલકાતું મલકાતું ને નાચતું નાચતું પૃથ્વી પર પડી ગયું. કનુએ તે બહુ ધીમેથી લઈ લીધું, અને હાથમાં બહુ કોમળતાથી બેસાડી તેને જોતો જોતો ને હસતો હસતો તેની બા પાસે આવ્યો.

પાઠ ૧૮ મો.

કૂલની સાથે રમત.

કનુ—બા, બા, એક ગમત છે

બા—બેટા કનુ, શું કંઈ નવાઈ જેવું થયું છે ?

કનુ—હાજી, આ કૂલ એક પાંખડી પર હિચકા ખાતું હતું. તેની પાસે હું ગયો, પછી મેં તેને મારી જોડે રમવા

આવવા કહ્યું, તેણે માગથી બીને ના કહી, અને કહે છે કે. અમે તો પ્રભુ જોડે ગમીએ છીએ, મેં કહ્યું મારે ઘેર પ્રભુ છે, નં ચાલુ, હું તને મારી બા પાસે લઈ જાઉં, એટલે તે તને પ્રભુ પાસે લઈ જશે આ સાલગીને તે તગતજ હસતું હસતું ને નાચતું નાચતું જમીન પર પડ્યું ! બા, મુ એ પણ પ્રભુને ઓળખે છે ?

મા—કનુભાઈ, ફૂલ તો પ્રભુને માટેજ ઉત્પન્ન થાય છે, એ એવા પવિત્ર અને કેમળ હોવાથી પ્રભુના દર્શન કરે છે તે પ્રભુને સમર્પવાતું કહ્યું, એટલે એને બહુ હુગ્મ થયો, તેથી પાખડી છાડીને નીચે પડી ગયું. માણસને પણ બહુ હુગ્મ થાય, ત્યારે ભાન ન રહે, અને કેમવાર મૂર્છા પણ આવી જાય, આમ આ ફૂલને પણ તે પ્રભુ પાસે લઈ જવાની વાત કરી એટલે બહુજ હુગ્મ થયો, અને હુગ્મભેગ જમીન પર પડી ગયું એ એની મેળે પ્રભુ પાસે જવા તારી પાસે આવ્યું, લાવ, હું જોઉં જોઈએ તારૂં ફૂલ કનુ —હૈ, મા, જો કેવું જાણે હસતું હોય એવું બીલેલું ને કપાળુ કપાળુ દેખાય છે મને તો એમ થાય છે કે, જાણે હુંયે જાગાડી લઉં

મા—જેટા, એ આજાર્થ જાય, એમને આપણા સ્વાર્થ મારે હું મ ન દેવાય એ તો પ્રભુ પાસેજ શોભે અહીં લાવ

કનુ—હૈ જો, એમ કહી એની માના હાથમા ફૂલ મૂક્યું માએ તેને કલ્લગીમા વચ્ચેવચ્ચ ગુચ્છ્યું, ને તે કલ્લગી પ્રભુ પાસે ધરાવી દીધી પછી કનુ ધીમે રહીને આનંદ ભેર જોવા લાગ્યો મીઠા ને ધીમે પવન વાવા લાગ્યો, એટલે

એ ફૂલની પાદડી હાલવા લાગી એટલે કનુ બોલ્યો. બા.
બા જો, આ ફૂલ મને ચાગા પાડે છે. મેં તેને પ્રભુ ખાંચે
આપ્યું ત્યારે મને એમ કરે છે

મા—ના બેટા એ તો ચાગા નથી પાડતું, પણ તને આ
શીર્વાદ દે છે ને શિખામણ આપે છે, એ કહે છે કે કદુ
તારૂં સારૂં થશે અને તું અમારા જેવો રૂપાળો, પવિત્ર
ને કોમળ બની પ્રભુ સાથે રમજે.

કનુ—તારૂં ! બા આ ફૂલ તો બહુ ભલું કહેવાય !

પાઠ ૧૬ મો.

શ્રીકૃષ્ણની રમતો.

એક દિવસ શ્રીકૃષ્ણ ગારણામા રમતા હતા, ત્યાં પાસે
એક કુલી હતી કુલી સ્ફાટિકમણિની હતી એટલે
અંદર શ્રીકૃષ્ણ પોતાનો પડછાયો ફીઠો.

શ્રીકૃષ્ણ—મૈયા જુઓ આ કુલીમા મારાજ જેવો કોઈ બાજુ
સ તાઈ રહ્યો છે એ કોણ છે ? ને કેમ સ તાઈ ગયો છે ?

જશોદા—(હસીને) બેટા, જો એ તારા જેવો કોઈ બાજુ
અંદર પેમી ગયો છે જા, તું એની જોડે રમ

શ્રીકૃષ્ણ—બા, બા જો ને, એની સામે હું જોઉં છું. ત્યારે
એ મારી સામે જુઓ છું, ને હું બોલું છું, ત્યારે એ પણ
બોલતો હોય એમ મોં હાલે છે. ઓ બા, જોને હું હાથ
હલાવું છું, ત્યારે એ હાથ હલાવે છે. મને એ ચાગા પાડે
છે, તું એને સમજાવ. નહિ તો હું મારીશ

જશોદા—(ખૂબ હસીને) તું શા માટે ખીજે છે ? એ અંદર
થાંભલામાં રમે છે, ને તું બહાર રમ.

શ્રીકૃષ્ણ—લે આડ્યા માખણ, ખા, હું તને આપુ. (એમ કહી હાથ લાગે કરે છે.) એ! ખા, જો, હું એને માખણ આપુ છું, ત્યારે એ મને પણ માખણ આપે છે!!!

જશોદા—બેટા, એની મા પણ મારાજ જેવી છે, ને એ બાળક પણ તારા જેવો છે, તેથી તું કરે છે, એમ કરે છે

શ્રીકૃષ્ણ—મા, ત્યારે તું મને ભુલી જઈને એને રમાડીશ તો ?

જશોદા—ના બેટા, એને નહિ રમાડું, તને રમાડું છું ત્યારે તારી જોડે એ પણ રમે છે

શ્રીકૃષ્ણ—એ બહાર આવે તો હું પણ એની જોડે રમું આવ, ભાઈ, તું બહાર આવ આપણે જોડે રમીશું. હું તને નહિ વડું બા, પા, જો ને, એ પણ મને અંદર બોલાવે છે, [આ બધું જોઈને પ્રભુ હસવા લાગ્યા એટલે તે બાળક પણ હસવા લાગ્યો] એટલે

શ્રીકૃષ્ણ—ખા, ખા, જો હું હસું છું, ત્યારે એ પણ હસે છે. મને ખૂબ રીસ ચઢે છે, પણ શું કરું ? થાંભલામાં સ તાર્ક જઈને ચાળા પાડે છે એટલે.

જશોદાજીએ આ સાંભળી પ્રભુને ખોળામાં લઈ લીધા, ને હરખથી ચુબન કર્યું.

પાઠ ૨૦ મો.

પવિત્ર કામ.

નંદુ—ખા, આજે હું રમવા ગયો હતો, ત્યાં રમતા રમતાં એ છોકરા લડી પડ્યા, એટલે હું નાશી આવ્યો દોઢ લડે તો મને ગમતું નથી, તેથી હું ત્યાં ન ઉભો રહ્યો.

મા—નહુ, બહુ સારું કર્યું, સારા છોકરા કદી લડે નહિ. મારા ભાઈ બેન કે બે ભાઈ કદી કળ્યા ન કરે, તે તો બહુજ આનંદથી જોડે રમે.

નહુ—મા, જુઓને, તમે શ્રીકૃષ્ણને બગદેવજીની વાતો કહે છો, તેમા શ્રીકૃષ્ણ ને બગદેવજી બે ભાઈ કેવા જોડે રમે છે ?

મા—બેટા નટવર, એ તો પ્રભુ કહેવાય, એમની વાત ન થાય એ તો બે ભાઈ જોડે રમે, જોડે સુએ, જોડે ઉઠે, જોડે જમે ને જોડે હરે ફરે, જમનાજીને કિનારે જાય તો જોડે, ને ગાયો ચારવા જાય તો પણ સાથે જ જાય એ તો દેવલોક કહેવાય.

નહુ—પણ એ ઉપરથી આપણે એવું નહિ સમજવાનું કે હવે પણ બે ભાઈઓએ લડવું નહિ ? શ્રીકૃષ્ણ ને બગદેવજીને પેઠે સપીને રહેવું એટલે રમવામાં, જમવામાં ફરવામાં ભણવામાં બહુજ આનંદ પડે.

મા—બેટા, એ વાત તો સાચીજ છે, તમે બે ભાઈ છો, પણ કોઈ વાર તકરાર કરો છો, ત્યારે તું સમજી જાય છે, તેથી મને બહુજ વહાલો લાગે છે, લગુ બહુ આડો છે, ને નથી માનતો તે મને તથી ગમતું, પણ હું શું કરું એ હું શિખામણુ દઈને થાકી ગઈ.

નહુ—મા, હું તો તમારો જીવ બળ્યા માટે બીજું છું, કાન્સ કે તમે બહુ પવિત્ર છો, અમારા ગુરુજીએ એક દિવસ નિશાળમાં કહ્યું હતું કે, પવિત્ર માણસને લાગણી થાય એવું કામ ન કરવું, તમે તો મોરો બા છો, અને પવિત્ર છો, એટલે તમારી મરણ પ્રમાણે વર્તવું એ મારી ફરજ છે, તમે ખુશા રહો તેવુંજ હામ અમારે કરવું જોઈએ.

મા—બેટા, તુ બહુ ડાહ્યો છે, સવારમા ઉઠતા પ્રભુનું નામ દે છે, ઉડીને તરતજ પ્રભુના મુખના દર્શન કરે છે, પછી પરવારીને નાહી ધોઈ પ્રભુનું ભજન કરે છે વળી રોજ તિલક પણ કરે છે, પ્રભુનું ભજન કરી પછી મને પગે લાગે છે તારૂં કામ બહુજ પવિત્ર બાળકના જેવું છે મોટો થાઉં ત્યારે પણ આવો ડાહ્યો રહેજે, અને સુખી થજે, એવો હું તને આશીર્વાદ આપુ છું, અને સોખન કરીને ભગુને પણ તારા જેવો ડાહ્યો બનાવ, એવી હું તને આજ્ઞા કરું છું.

નંદુ—મા, ભગુભાઈ પણ સવારમા ઉઠતા પ્રભુનું નામ દે છે, નાહીને તિલક કરે છે, તમને પગે લાગે છે માત્ર કેાઈ વાર તેઓ ખૂમ આડાઈ કરે છે, એટલો જ દોષ એમનામા છે.

મા—બેટા, તારી વાત ખરી છે, પણ મને આડાઈ નથી ગમતી.

નંદુ—મા, ધીમે ધીમે ભગુભાઈ પણ ડાહ્યા થઈ જશે તમે ચિંતા ન કરશો, તમે તેમના પર કૃપા કરો, તો તે તર તજ ડાહ્યા થઈ જાય.

મા—બેટા પ્રભુ તેનાપર કૃપા કરીને તેને ડાહ્યો કરી દે, એટલે મને ખૂબ આનંદ થાય તને દેખતા માડું કાળજી કરે છે.

પાઠ ૨૧ મો.

નંદુ ને ભગુ.

નંદુ—ભગુભાઈ, બા આજે તમારે માટે બહુ ચિંતા કરતા હતા તમે બધી વાતો સારા છે, પણ કેાઈવાર આડાઈ કરો છો, તે બાને નથી ગમતું. બાનો તમારે માટે બહુ જીવ બળે છે.

ભગુ—નટુભાઈ, હું સવારમાં ઉઠતા પ્રભુનું ભજન કરું છું, હમેશા નાહી ધોઈને તિલક કરી પ્રભુનું નામ દઉં છું, વળી બાને હમેશા પગે પથ્થુ લાગુ છે.

નટુ—આ કામ બા તમારૂં સારૂં ગણે છે, પણ તમે આડાઈ કરો છો, તે વખોડે છે. આપણા બા કેટલા બધાં પવિત્ર છે ? તેમનો જીવ બળે તો પ્રભુને ગમે નહિ, મારે હવે તમે કરી આડાઈ ન કરો તો સારૂં. (આ સાલગી ભગુ બાંધી આંખોમાં પાણી આવી ગયું ને રડતા રડતા)

ભગુ—નટુભાઈ, હવે હું કદી આડાઈ નહિ કરું. આજ સુધી મેં આડાઈ કરી હોય, તેના ગુના બા મને માફ કરે તો સારૂં.

નટુ—ચાલો ભગુભાઈ, આપણે બા પાસે જઈએ, તેમની પાસે તમે કદી પણ આડાઈ ન કરવાની કબુલત આપો, એટલે બા તમારા આજ સુધીના ગુના માફ કરી તમને આપણે આપશે. મને તો તેઓ ખુશી થઈ ખૂબ આશીર્વાદ આપે છે.

બેઉ છોકરા હોડતા પોતાની મા પાસે આવ્યા, અને પલાઠી વાગી પગે લાગીને બેસી ગયા.

બા—બેટા નટુ, બેટા ભગુ, અત્યારે બેઉ હોડતા ક્યાંથી આવ્યા ? મને કંઈ કહેવા કે વધાઈ બાવા આવ્યા હો. એવું લાગે છે ? બેટા નટુ, તારા ઉમળકાનો પાર નથી. પણ ભગુનું મોં રડુ રડુ જેવું કેમ દેખાય છે ? ભગુભાઈ, તને કોઈએ પજવ્યો તો નથી ? નટુ બહુ ડાહ્યો છે, તે તને પજવે નહિ. પછી ખરી વાત પ્રભુ જાણે.

ભગુ—બા, નટુભાઈ મારાથી નાના છે, છતાં તે બહુ ડાહ્યા છે, મને કોઈ વાર આડાઈ કરવાની ટેવ છે તેથી તમને

ગમતુ નથી, એ વાત મને આજે નદુભાઈએ કહીને હપકે.
આપ્યો જા, હવે હું કદી આડાઈ નહિ કરું, મેં આજ
સુધી તમારા જે ગુના કર્યા હોય તે માફ કરો. (આમ
બોલતા બોલતાં ભગુ રડી પડ્યો.)

મા—બેટા ભગુ, મારે તો તમે જેવું સમાન છે, મારા હાથ
ની બધી આંગળીઓ. મારે સરખી છે, પણ તું ડાહ્યા
થઈશ, તો નેટો થઈશ, ત્યારે સુખી થઈશ. હું જીવ આજી
જી, તે તારા ભક્ષા માટે. પણ તે તારી મેળે તારી ભૂત
બૂત કરી, તેથી હું તારા પર બહુ રાજી થઈ છું હવે
ડાહ્યો થયે, એટલે પ્રભુ તારા પર રાજી થશે.

ભગુ—મા જા, હવે હું હમેશા નદુભાઈની પેઠે વર્તીશ ને
સદા તેમની જ સોજતમા રહીશ.

નદુભાઈ—મા હવે ભગુભાઈ બહુ ડાહ્યા થઈ ગયા છે, તેમને
પોતાને આડાઈ કરવા માટે ખેદ થયો છે, માટે હવે કદી
આડાઈ નહિ કરે મને પણ કબુલત આપી છે, અને
તમારી પાને પણ કબુલ કરે છે તેમને આનંદ માથે
આશીર્વાદ આપો, એટલે તે ડાહ્યા થઈ જાય.

મા—બેટા નટવર, તારી સોજતથી ભગુભાઈ સુધરશે, તેની
મને ખાતરી છે પ્રભુ તમને જેવેને સાજા તાજા રાખે અને
પવિત્ર ખનાવી અર્ધ રીતે સુખી કરે.

—

પાઠ ૨૨ મો.

શ્રીરામ અને લક્ષ્મણ.

મા—નદુ, ભગુ, આવો, અહીં આવો, એક મીઠી મીઠી
તમારા જેવા બે ભાઈઓની વાત કહું. (નદુ ભગુ મેડા
પર હતા, તે દોડતા આવ્યા) તમે શું કરતા હતા ?

નંદુ—બા, અમારા ગુરુજીએ નિશાળમાં આપેલા પાઠ અમે મોઢે કરતા હતા, અમને બોલાવ્યા, એટલે અમે દોડી આવ્યા. હવે વાત કહો.

બા— જો તમારે પાઠ કરવાના બહુ બાકી હોય તો જાઓ, પાઠ કરો, વાત પછી કહીશ.

ભગુ—ના, બા, હવે કશું બાકી નથી, પાઠ કરી રહ્યા હતા, તે તમે બોલાવ્યા.

બા—એટલે ભગુ, તે બે દિવસથી કશી આડાઈ કરી નથી, હવે મારા જીવને બહુ શાંતિ થઈ, તું ડાહ્યા થઈ ગયો એ જ્ઞાન દની વાત છે.

ભગુ—બા, એમા ઉપકાર નંદુલાઈનો છે, નંદુલાઈએ જો મને શિખામણ ન દીધી હોત, તો હું એ મારી કુટેવ ન ભુલત.

નંદુ—બા, એ ટેવ તો તમેજ ભુલાવી, તમે મને એમની એ ટેવની વાત ન કરી હોત તો હું શિખામણ શી રીતે આપત ? હું તો એમ જાણતો હતો કે, ભગુલાઈ પંજવે છે, તે પણ જાને ગમતું હશે. જ્યારે તમે મને કહ્યું, ત્યારે મે જાણ્યું કે, ભગુલાઈની આડાઈની કુટેવ તમને નથી ગમતી.

બા—એટલે, જે બાળક તોફાન ન કરે, તે માઆપને બહુ વહાલું લાગે છે, તેના પર માઆપની પ્રીતિ બહુ રહે છે, જો હમેશા તારા પર મારી ભગુલાઈ કરતાં બહુ પ્રીતિ રહેતી કારણ કે તું ભગુલાઈ કરતાં બહુ ડાહ્યા હતો. ભગુલાઈ તારી યોગ્યતામાં રહે છે એટલે તારો સગ એને લાગશે સગનો રગ લાગેજ.

નંદુ—બા, હવે વાત કહો. અમને ધીરજ નથી રહેતી.

બા—સાલગો, અયોધ્યા કરીને એક રૂયાળું શહેર હતું, તેમા

દશરથ નામે રાજા હતા, દશરથ રાજાને ત્રણ રાણીઓ હતી (૧) કૈકેયી, (૨) કૌશલ્યાણ (૩) સુમિત્રાણ આ ત્રણ રાણીને ચાર પુત્રો થયા કૈકેયીને ભરત અને શત્રુઘ્ન કૌશલ્યાણને શ્રીરામ અને સુમિત્રાણને લક્ષ્મણ. કૌશલ્યાણ બહુજ પવિત્ર અને ભક્તિવાળા હતા, તેથી તેમને શ્રીરામ નામે એક પવિત્ર પુત્ર થયા એ શ્રીરામ એ શ્રીભગવાનનો અવતાર છે

ભગુ—મા તમે કહ્યું હતા કે, ભગવાન તો જન્મને નહિ ને મરે નહિ, આ તો તમે પહેલા કહ્યું હતું તેથી ઉલટું કહ્યું

મા—ભગુ જ્યારે જગતમા બહુ અધર્મ થાય ત્યારે ભગવાન જગતપર અવતાર લે છે, પણ તે આપણી પેઠે જન્મતા નથી, એ તો કેઈ ભક્તને ત્યા દિવ્ય શરીરે પ્રકટ થાય છે કૌશલ્યા માતા અને દશરથ રાજાને ત્યા પણ એમજ પ્રકટ થયા હતા. એ શ્રીરામ બહુ રૂપાળા હતા, અને તેમના બીજા ત્રણ ભાઈઓ પણ રૂપાળા હતા, ચારેય ફરવા નીકળે, ત્યારે બધે દેવ રમવા નીકળ્યા હોય એવું લાગે ચારેય સાથે બાગમા ફરવા જાય, કચેરીમા જાય, સાથે ગેડી દડા રમે. બહુજ આનંદ કરે. આ બધું બરું, પણ શ્રીરામને ને લક્ષ્મણને બહુ સ્નેહ હતો, જેડે ચોરમાન ભાઈ છતાં લગાર પણ વિખુટા પડે નહિ લક્ષ્મણ તો પોતાના મોટાભાઈ શ્રીરામનીજ સેવા કર્યા કરે ભરતની પણ શ્રીરામચંદ્ર પર બહુ પ્રીતિ હતી, અતિશય પ્રીતિ હોવાથી ભરતજી શ્રીરામની સામે પણ જોઈ શકતા નહિ ભરતજી જો શ્રીરામ સામે જુઓ, તે આનંદથી ભરતજીની

આંખમા હુરખના આસુઆવી જતા શ્રીરામ પર શત્રુદ્ધની
પણ પ્રીતિ હતી, ચારેય ભાઈ બહુજ બળવાન હતા, દશ
રથ રાજા ચારેય કુવરને જોઈ બહુ રાજી થતા, ને પ્રભુને
ઉપકાર માનતા કે, ભગવાને પ્રસન્ન થઈને મને આવા
પવિત્ર રૂપાળા પુત્રો આપ્યા છે રાજા જોડે બેસાડી ચારે-
યને ભણાવે, સારી શિખામણ આપે. ચારેય ભાઈ રાહ્યા
થઈને પિતાજીને પગે લાગી ભણવા બેસે. ભણી રહ્યા પછી
રમવા જાય. વળી વસિષ્ઠ નામના તેમના કુળગુરુ ઋષિ
હતા, તેમની પામે પણ ચારેયભાઈ ભણવા બેસતા. હવે
બીજી વાત કાલે કહીશ કાલે આવજો.

નટુ—બા, બા, અધુરી વાત ગઈ એ તો અમાનાથી નહિ
રહેવાય, પણ કાલે કહેવાનું કહો છો, એટલે ઉઠી જઈએ છીએ
નટુ—ભણુભાઈ જુઓ, શ્રીરામ, લક્ષ્મણ ભરત ને શત્રુદ્ધ કેવો
રાહ્યા છે ?

પાઠ ૨૩ મો.

શ્રીરામ અને લક્ષ્મણ.

ભગુ—બા, બા, કાલની અધુરી વાત કહો

નટુ—પણ બા, તમે કાલે કહ્યું કે, જ્યારે અધર્મ થાય ત્યાં
પ્રભુ જનમ લેછે, તો આ પ્રભુએ શા માટે જનમ લીધો ?
દશરથ રાજા તો બહુ પવિત્ર હતા. બીજા કોણ એવા હતા,
કે જે પાપ કરતા ?

બા—(હસીને) નટવર, તારો પ્રશ્ન ખરો છે. તે ન પૂછ્યું
હોત તો પણ આ વાત તો હું તને કહીતજ. સાંભળ

દક્ષિણમાં લકા નામે એક દેશ છે, તેમાં રાવણ નામે એક રાક્ષસ રાજા હતો, તેણે બધા દેવોને હરાવીને પોતાના તોફાર બનાવી દીધા, વરુણ પાણી ભરે, યવન એના ઘરનો પૂજો વાળે, ઇંદ્ર પૂલનો હાર ગુંથી લાવે, જો કોઈ દેવનો વાંક પડે તો કેદમાં પુરી દે, એણે બહુજ રાજાઓને પકડીને કેદ કરીને આખી દુનિયા ગુતી વાળ્યો, એટલું જ નહિ, પણ સ્વર્ગને પાતાળનો પણ કેટલોક ભાગ એણે ગુત્યો હતો. એનો ભાઈ કુલકર્ણ તો જાણે મોટો પર્વત, 'આ સાંભળી બેઠે બાળકો ખડખડ હસી પડ્યા) એ તો બહુ ઉદાગરો હતો, ઉંઘ ઉંઘજ કરે, ને જાગે ત્યારે ખૂબ ખાચ મા ખાચ કરે, ને ધરાય નહિ એને માટે આવતું ખૂબ નૈયાર ગાખતું પડે.

સગુ—આ, ત્યારે એનું પેટ કેવડું મોટું હશે? (બેઠે બાળકોના હસવાનો પાગ નથી.)

આ—એટલું, પેટ તો મોટા પહાડ જેવડું એનું મોટું તો જાણે મોટી મખોલ જેટલું મોટા મુકે તે બધું બારોબાર પેટમાં ઉતરી જાય. એમને વિલીંબણ કરીને નાનો ભાઈ હતો. તે મટુજ પવિત્ર ને પ્રભુનો ભક્ત હતો. રોજ તિલક કરે, પ્રભુની મેવા કરે, ભજન કરે, માખાપને પાચે લાગે, કદી ગુકું બોલે નહિ. પોતાના મોટાભાઈ રાવણ તથા કુંભકરણ તોફાની હોવાથી તેમને શિખામણ દે પણ તેઓ માને નહિ.

તદુ—આ, મારા આપાજીએ તો એક દિવસ કહ્યું હતું કે, ઇંદ્ર રાજા બળવાન દેવ છે, તો એનું શી રીતે રાવણે કબજો કર્યો હશે?

આ—સાક્ષી, મહાદેવ નામે દેવ છે તે બહુ લોખા છે તેમ
નું તપ કરે તેને એ માગે એ વરદાન આપે છે. આ
રાવણે તપ કર્યું એટલે મહાદેવે પ્રસન્ન થઈ તેને અમૃત
પાઈને વરદાન આપી અમર બનાવ્યો. વળી દશ માથા
પણ આપ્યા, વીસ હાથ આપ્યા. (આ સાક્ષીને બેઠે
બાળકો નવાઈ પામ્યા. આથી તે બહુ બળવાન થઈ યી
જાને દુઃખ દેવા લાગ્યો.)

સગુ—બા, એ મહાદેવે તો બહુ ખોટું કર્યું, એવા ખરાબને
વરદાન આપી બળવાન કર્યો! આ દેવ સારા ન કહેવાય
વળી દશ માથાં ને વીસ હાથ આપ્યા! એટલે તો વીસ
હાથે લોકોને પજવે ને મારે

બા—બેટા, મહાદેવ પણ પ્રભુના ભક્ત છે, તે પણ પ્રાનુરૂ
ભજન કરે છે, પણ તેઓ બહુજ લોખા છે. તેથી કેટલીક
વાર અવિચારી વરદાન આપી દે છે, તેથી પ્રભુને મહેનત
પડે છે, ને દુઃખમાથી લોકોને છોડાવવા પડે છે.

નંદુ—બા, ભગવાન કેટલા બધા દયાળુ કહેવાય? લોકોને દુઃખ
દે, તેને મારે પોતે અવતાર લે, ને દુઃખ દેનારને સજા
કરે. આપણા પ્રભુજી તો બહુ દયાળુ છે. મને તો એવા
દયાળુ પ્રભુ બહુજ ગમે છે.

સગુ—પણ બા, કુંભકર્ણુ બહુ ઉધતો શાથી?

બા—બ્રહ્માજી કરીને એક દેવ છે, તેમનું તપ કુંભકર્ણુ કર્યું,
તેમનું ખૂબ ભજન કર્યું, ત્યારે બ્રહ્માજીએ દર્શન દીધાં,
પછી વરદાન માગવા કહ્યું, તે ઇંદ્રાસન એટલે સ્વર્ગનું
રાજ્ય માગવાનો હતો, તે વાત પ્રથમથીજ બ્રહ્માજી જાણતા

હતા, માટે તેની જીભ પર સરસ્વતીને બેસાડી દીધી. જ્યેષ્ઠ
તે હંદ્રાસન માગવા જાય છે. તેવી જીભ સરસ્વતીએ ફેરવી
નાખી, એટલે હંદ્રાસનને બદલે નિંદ્રાસન મગાઈ ગયું,
આથી તે ખબ ઉંચ ઉંચ કરતો.

નંદુ—મા, એ સરસ્વતીએ સારું કર્યું, નહિ તો તે સ્વર્ગનો
નજી થાત, તો લોકોને બહુ દુઃખ દેત. બિચાગ દેવોની
તો શીએ વલે કરત.

મા—હવે જાઓ, વળી બીજી વાત કાલે કહીશ

(ગેદ બાગકો ગમવા ગયા, નં આનંદથી રમવા લાગ્યા)

પાઠ ૨૪ મો.

શ્રીરામ અને લક્ષ્મણ.

મા -- નટવર, પાઠ કરી રહ્યા હો તો આવો પેલી અધુરી વાત
કહુ (બેઠે દોડી આવે છે)

લગુ—મા, આજે તો વાત આખીય પુરી કહો

મા- સાલજો, રામ, લક્ષ્મણ, ભગત અને શત્રુઘ્ન મોટા થયા
હવે શ્રીગમને ગાદીએ બેસાડવાનો દશરથે વિચાર કર્યો
અને ગાદી પર બેસાડવાનું મુદ્દત પછી નક્કી કર્યું, જે
દિવસ ગાદી પર બેસવાનું તે દિવસે એક વિધિ આવ્યું,
ગજની ટ્રેકેથી રાણી બહુ રૂપાળી હતી, રાજા તેને જોડે
લઈ એકવાર લડાઈમાં ગયા, લડાઈમાં ટ્રેકેથીએ રાજાને
આણીને સમયે બહુ મદદ કરી, એટલે રાજાએ બે વરદાન
આપ્યા, એ વરદાન આ શ્રીરામ ગાદી પર બેસવાના થયા,
ત્યારે ટ્રેકેથીએ માગ્યા, ટ્રેકેથીને મથરા નામે બહુ ઝેરીલી

હાસી હતી; તેની ગ્રીખવાણીથી કેકેયીની ખુદ્દિ બગડી, ખરાબ બોલતનું કામ કેકેયીને મળ્યું તેની ખુદ્દિ ખરાબ થઈ. તેણે માન્યું કે, શ્રીરામ ચૌદ વર્ષ વનમાં જાય, અને મારા કુવર ભરત ગાદી પર બેસે. દશરથ તો વચને બંધાઈ ગયા શ્રીરામે આ વાત જાણી એટલે તે વનમાં જવાની રજા માગવા દશરથ પાસે આવ્યા. પછી માતા કેશવ્યાની આજ્ઞા લીધી. માતાજી તો આજ્ઞા આપતા આપતા રહી પડ્યાં, પછી સુમિત્રાની રજા લેવા શ્રીરામ ગયા. લક્ષ્મણની શ્રીરામપર બહુ પ્રીતિ હોવાથી તેમણે શ્રીરામને કહ્યું કે. હું પણ તમારી સાથે વનમાં આવીશ. તમારા વગર મારાથી રહેવાય નહિ સુમિત્રાએ પણ લક્ષ્મણજીને શ્રીરામ સાથે જવાની આજ્ઞા આપી, ને શ્રીરામને લક્ષ્મણજીને સાથે તેડી જવા આગ્રહ કર્યો. આખરે ઘણી આનાકાની સાથે શ્રીરામે તે વાત કબુલ રાખી શ્રીરામ અને લક્ષ્મણ વિશ્વામિત્રના યજ્ઞના ગ્ણણ માટે એકવાર ગયા હતા, ત્યાંથી જનકપુરમાં ગયા, ત્યાં જનક રાજાની કુવરી સીતાજીનો સ્વયંવર હતો, એ સ્વયંવરમાં જે ધનુષ્યની દોરી ચઢાવે, તેને સીતાજી વરે એવો ઠરાવ હતો, શ્રીરામે ખૂબ રાજાઓના દેખતા તે ધનુષ્ય ચઢાવ્યું, દોરી ચઢાવતાં ધનુષ્ય ભાગી ગયું ત્રીતાજી આથી શ્રીરામને પરણ્યા આ સીતાજી હાલ પરણીને અયોધ્યા સાસરે આવ્યા હતાં, તેમણે પણ શ્રીરામને કહ્યું કે, મને પણ સાથે લઈ જાઓ, સીતા બહુજ પવિત્ર સતી હતા, તે પોતાના પતિ વગર શી રીતે રહી શકે? શ્રીરામે વનમાં કાટા વાગે, કાકરા

ખુએ, ઝાંખરા ઝીંટાય, વાન, વરુનો ભય, કુળકૂલ ખ.વ. પડે, રાક્ષસોનો ભય આ ળધાં દુઃખ સીતાજીને કહી પીએર જવા અથવા કૌશલ્યા પાસે રહેવાનો આગ્રહ કર્યો. પણ સીતાએ કહ્યું કે, તમારા દુ.ખે હું દુ.ખી ને તમારા મુખે સુખી. મને સાથે લઈ જાઓ, આખરે તેમને પણ સાથે લીધાં. દશરથ રાજાએ શ્રીરામના વિયોગમા શ્રીરામ વનમાં ગયા પછી દેહ મુકી. આ વખતે ભરત શત્રુઘ્ન મોશાળે ગયા હતા, તેમને તેડાવ્યા, ભરત તો અયોધ્યામા આવ્યા, ને શ્રીરામ વનમાં ગયાની વાત જાણી પોતાની માને બહુ ઠપકો આપ્યો, ટ્રેકેથી પણ હવે બહુ પરતાવા લાગી પણ શું કરે ? ભરત અને શત્રુઘ્ન પછી વનમાં શ્રી રામને મળવા ગયા, ભરતે અયોધ્યા પાછા આવવા શ્રી રામને બહુ આગ્રહ કર્યો, પણ પોતાના પિતાનું વચન અને આજ્ઞા પાળનાર શ્રીરામ એક ના બે ન થયા તે તો વનમાંજ રહ્યા. વનમાં તેમણે ખૂબ ઋષિ મુનિઓની મુલાકાત લીધી,

ભગુ—આ, વનમાં ઋષિમુનિ કેવા ? ત્યા તો વાઘ વરુનો ભય લાગે.

ખા—ખેટા, પહેલા આપણા દેશમાં તપસ્વી ઋષિઓ હતા, તેઓ જગલમાં છુપડી બનાવીને કે મઠ બાંધીને રહેતા, વગી વિદ્યાર્થીઓને વિદ્યા પણ ભણાવતા, શાંતિ, સારી હવા, રૂપાળાં વન, પવિત્ર નદીઓ હોય એવા એવા સ્થાનમાં તેઓ રહેતા તેથી બુદ્ધિ બીલતી, એવા ઋષિમુનિઓએ આપણા ધર્મ શાસ્ત્રો રચ્યા છે. એ શાસ્ત્રોમાં કહ્યા પ્રમાણે આપણે ચાલવાનું. હવે આગળ વાત સાંભળો આ

શ્રીરામ, લક્ષ્મણ ને સીતાજી ગેઢાવરી નામે એક પવિત્ર નદીને કાંઠે નાસિક પાસે પાદકાંની ઝુપડી બાંધીને રહ્યાં, એવામા પેલો રાવણ લકાનો રાજા સીતાજીને શ્રીરામ લક્ષ્મણ ઘેર નહતા, ત્યારે ઉચકીને નાશી ગયો. આથી શ્રીરામે હનુમાનજી નામે એક પોતાના ભક્ત પાસે સીતાજીની ખોળ કરાવી. હનુમાને મીતાની શોધ કરી એટલે શ્રીરામે સુગ્રીવ નામે એક દક્ષિણના બળવાન રાજાની મદદ લઈ લકા પર ચઢાઈ કરી લકામા જતા વચમાં મોટો સમુદ્ર છે, તે પર પાળ બાંધી શ્રીરામ લકામાં પોતાનું લશ્કર લઈને ગયા, જખડ ચુદ્ધ થયું, તેમા શ્રીરામે અને લક્ષ્મણે રાવણનો પુત્ર ઇંદ્રજીત, કુલકર્ણ, રાવણ વગેરે સૈને મારી નાખ્યા. અને લકાનું રાજ્ય વિભીષણ નામે રાવણનો ભાઈ હતા, તેને આપ્યું, આ વિભીષણ બહુ પવિત્ર હતો એ વાત તો મે આગળ કહી છે શ્રીરામનો આ પરમ ભક્ત હતો, પછી શ્રીરામ વિમાનમા બેસી સીતાજીને સાથે લઈ અયોધ્યા આવ્યા, ને ગાદી પર બેઠા, તેમણે બહુ સારી રીતે રાજ્ય કર્યું. પ્રજાને સુખી કરી, તે બહુજ ધર્મશીલ હોવાથી રાજ્યમાં રોગ થાય નહિ, વરસાદ બરાબર વરસે, જીવાન માણસ મરે નહિ. રાજ્યમાં બધાજ માણસો પવિત્ર હતા, કોઈ પણ માણસ પાપી નહિ. આનું રૂપાણું અને પવિત્ર રાજ્ય હોવાથી આજે પણ કોઈ સારૂ પ્રજાને સુખી કરનારૂં રાજ્ય હોય તો ‘રામરાજ્ય’ કહેવાય છે, એથી ઉલટું પ્રજાને દુઃખ દેનારૂં રાજ્ય ‘રાવણી રાજ્ય’ કહેવાય.

પાઠ રૂપ મો.

નદુ, ભગુ ને માળા.

નદુ—મા, આજે કંઈ આન દની વાત કહેા અમને ખૂબ મજા પડે

બા—પણ નદુ, ને દિવસે તે કહું હતું કે, મને કૂલેની માળા

ગૂથતા શીખવજો, પણ તુ તો ફરી શીખવાજ ન આવ્યો ! !

નદુ—બા, તમે મને બોલાવ્યો નહિ, ને હું તો એ વાતજ

ભુલી ગયો ચાલો આજે મને શીખવો

બા—(મોટેથી) ભગુ, આવ અહીં, કૂલની માળા શીખવી

હોય તો ! !

ભગુ—(એક તૈયાર માળા જોઈને) બા, આવુ તે અમને

આવડે ? આ તમે ભરો છો, એવા કૂલ તો અમે ભરીએ,

પણ આ વચ્ચે ક્યું છે, એવું અમને ન આવડે.

બા—બેટા, ગીબીએ તો બધું આવડે, આ નિશાળમા પાઠ

ભણેા હા ને પહેલાં ક્યારે આવડતા હતા ? આ પણ

પાઠની પેઠે શીખેા તો આવડે.

નદુ—શુ બા અમને ના આવડે ? મને આ વચ્ચે છે, એવું

કરતા પ્રથમ શીખવો. એ વચ્ચે છે એ શું કહેવાય.

બા—નટવર, એને થાક કહે છે, જે લીલા દેખાય છે, તે

કોઈ સાગ છોડનાં કુમળાં ને સુવાળાં પાન છે, એની

નાની કાપલી લઈને વાળીને એ બનાવાય, એને નીલમ

કહે છે મોગરાના, તુલસીનાં અને સુખડનાં પાનનાં નીલમ

બહુ સુંદર થાય છે.

આ થાકમા ઘોળી કળીઓ છે, તે મોતી કહેવાય, અને લાલ

પાદડી તે માણિક છે. એનાથી માળા બહુજ રૂપાળી દેખાય

ભગુ—બા, તમે થાક બનાવો, તે અમે જોઈએ અને શીખીએ. થાક બનાવવા માંડ્યો નહુને ભગુ આતુરતાથી બેવા લાગ્યા, એમણે પણ હાથમા સળીઓ લઈ પોતાના માતાજી કરે એમ કરવા માંડ્યુ. માતાજી બતાવતા બચ ને નહુ ભગુ તે પ્રમાણે કરતા બચ, પ્રથમ નીલમ તૈયાર કર્યું, પછી માણેક તૈયાર કર્યું, પછી વચમા કળિઓ લીધી, વળી માણેક લીધું ને ફરી નીલમ લીધું એટલે થાક તૈયાર થઈ ગયો. બેઉ ભાઈઓ ખૂબ ખુશી થયા.

બા—નહુ કરતાં ભગુનો થાક સારો થયો. નહુ આમ કેમ ?

નહુ—બા, તમે થાક શીખવતા હતાં, ત્યારે મારૂ ચિત્ત એક બે વાર બહાર ગયું હતું, મારા બાપાજીએ એક દિવસ અમને કહ્યું હતું કે, કોઈ સારી ચોપડી તમને ગમે એવી હોય તે લાવજો, મારા પર એક દહાડો બહુ રાજ થયા હતા, ત્યારે ઇનામ આપવાનું કહ્યું હતું, તે વાતમા મારો જીવ પેડો.

બા—જો ત્યારે, એક કામ કરતા બીજામા ચિત્ત રાખીએ, તે એકેય કામ સારું ન થાય, થાક કરતા બીજામાં મન રાખ્યું તો થાક સારો ન થયો, ભણતી વખતે જો બીજામા (રમત વગેરેમા) મન રાખીએ, તો કશું આવડે નહિ. વળી આ તો સેવા કહેવાય, એમા તો એક ચિત્ત હોય તોજ મજા આવે. મારે દર્શન કરતા, વાત સાંભળતાં માળા મૂથતા, ભણતા, આવાંજ બીજાં કામ કરતાં કદી બીજામા મન ન રાખવું એથી એ કામો સારાં ન થાય. પ્રભુને વાતો કરતાં હોય એ ને વચ્ચે બીજી કોઈ વાત નીકળે તો તે પ્રભુને ગમતું નથી, ને પ્રભુ તેના પર નાખુશ થાય. તેમ સેવામાં પણ બીજી જગ્યાએ ચિત્ત રહે તો પ્રભુને ન ગમે.

નંદુ—બા, હવે કદી બીજી જગાએ ચિત્ત નહિ રાખુ. આ-
ગળ શીખવેા.

માતાજી ફૂલ સળીઆમા પરોવવા લાગ્યા, તે જોઈને નંદુ
ભગુ પણ પરોવવા લાગ્યા, માલાઓ તૈયાર થઈ જવા આવી
ભગુ—બા, આ ફૂલ આમ નીચે મોઢે કેમ પરોવીએ છીએ.
ખરું જોતા ચતા પરોવવા જોઈએ

બા—જેટા ભગુ, ફૂલો એ ભક્ત છે, પ્રભુને સુગંધી આપીને
સેવા કરે છે, ભક્તોનો રનેહ પ્રભુના ચરણમાં હોય, આથી
તેઓની દૃષ્ટિ પણ પ્રભુના ચરણમાં હોય, આમ હોવાથી ફૂલ-
રૂપ ભક્તો પ્રભુના ચરણમાં દૃષ્ટિ રાખવા નીચું મુખ રાખે છે

નંદુ—ઓહો, બા ફૂલ તો જાણે સમજણા હોય એવા છે!
મને તેમની કેમળતા ને રૂપ જોઈ તેમના પર બહુજ
વહાલ આવે છે

પાઠ ૨૬ મો.

દયા.

ભગુ—બા, આજે હું નિશાળેથી આવતો હતો, ત્યારે રસ્તામાં
એક હલડી કેમને છોકરે એક નાના પતંગીઆની પાખો
રમતાં તોડી નાખી આથી તે પતંગીયું બિચારું મરી ગયું.

બા—ભગુ, એ છોકરો બહુ ખરાબ કહેવાય, પતંગીયાં ફીડી.
મ ફેાડી, વગેરે સર્વ પ્રાણી પ્રભુનાં છે. પ્રભુએ તેમને અને
આપણને પેદા કર્યા છે, આથી પ્રભુ તેમનો અને આપણો
પિતા છે, આથી જો આપણે તેમને દુ.ખ હાથે, તો
પાપ લાગે, ને રીસ ચઢે, પ્રભુને ખોટું લાગે, મારે આ-

પણથી કેઈ પ્રાણીને લગાર પણ દુ ખ નજ દેવાય, એ પ્રભુનાં બાળકો લલ્લે નાંચે, કુદે ને રમે આપણે જેમ આનંદ કરીએ છીએ, તેમ તેઓ પણ બધા આનંદ કરે છે, તેમના આનંદમા લગ કરવો એ બહુ ખોટું કામ કહેવાય, ઉલટું એમને જોઈને આપણે ખુશી થવું જોઈએ પ્રભુનાં જુદી જુદી જાતના આ પ્રાણી કેવી લહેર કરે છે, તે જોઈને આપણે આનંદી થવું પ્રભુ કેવો છે, કે આ બધા પ્રાણીઓને રમાડે છે. એક કીડીના દગ પાસે જઈને આપણે બેસીએ તો હાર બધ તેઓ પોતાના દરમા પેમે છે, અને નીકળે છે, આનંદ કરે છે. કેટલી બધી સખ્યા-બધ એકઠી દરમા રહે છે, પણ કંઈ લડતી નથી. આપણને એ નાના જંતુ પણ સપીને ગહેવાની શિખામણ આપે છે આવા સપીલા અને કેાઈને ઈજા ન કરનારા ગરીબ પ્રાણીને પવિત્ર બાળક કંઈ દુ ખ ન દે, તેમજ કેાઈ મોટી ઉમરનો માણસ પણ દુ ખ ન દે બેટા, આ તો બિચાગ જીવતા પ્રાણીઓ છે, પણ આપણે વૈષ્ણવ તો જડનો પણ નિરન્કાર ન કરીએ, એક ઢંકુ રસ્તામા પડ્યું હોય તેને પણ આપણે ઠોકર ન મારીએ કારણ કે એ ઢંકુ ગળડે તો બિચારા જમીન પર ચાલનારા નાના નાના કીડી જેવા જંતુ મરી જાય આપણે તો નીચું જોઈને ધીમે ધીમે ચાલીએ કે, જેથી નાના સરખા પ્રાણીને પણ ઈજા ન થાય આપણે હિંદુધર્મ બહુ દયાળુ છે, તેમાય વૈષ્ણવ ધર્મ તો બહુ દયાળુ છે, આપણા પ્રભુ પણ દયાળુ છે, તો એ દયાળુ પ્રભુના સેવકો પણ દયાળુ

જોઈએ, આપણે તો ગરીબનો પણ તિરસ્કાર ન કરીએ
 દયા એ ધર્મનું મૂળ છે, તમને બેઠે બાંધને પણ હું શિખા-
 મણુ દઉં છું કે, કહી કેાઈને ખોટું લાગે એવું બોલશે નહિ.
 બધાં પર પ્રેમ રાખીને વર્તજો. તમે જો બધાં પ્રાણી પર
 પ્રેમ રાખશે તો બધા તમારા પર પણ પ્રેમ રાખશે.
 જે માણસ બહુજ દયાળુ હોય છે, તેને સૌ ચહાય છે, તેમ
 જે બાળકો પણ દયાળુ હોય છે તે સૌને વહાલા લાગે છે.
 ભગુ—બા, આ તો તમે ખરૂજ કહ્યું, આપણને કેાઈ મારે કે
 દુઃખ દે, તો આપણને નથી ગમતું, તો બીજાં પ્રાણીને
 દુઃખ દઈએ તો તેમને નજ ગમે.

પાઠ ૨૭ મો.

દયા ભાગ ૨.

મા—નંદુ, એ તારા હાથમા શું છે ?

નંદુ—મા, આ તો પેલા આપણા બાગના છોડનું પાખડું છે

મા—તેં એને કેમ તોડ્યું ?

નંદુ—રમવા માટે.

મા—એ બિચારું ત્યાં છોડપર હતું, ત્યાંથી તેં શા માટે
 તોડ્યું ? એ આનંદથી પવનમા હિચકા ખાતું હતું, ત્યાંથી
 તેં એને ભાગી આણ્યું, એ બહુજ ખોટું કર્યું. આપણી
 આંગળી કેાઈ ભાગી નાખે, તો કેમ થાય ? તેં તે દિવસે
 પેલે છોકરે પતંગીઆની પાંખો તોડી નાખી હતી, તેને
 કેવો ખરાબ કહ્યો હતો ?

નંદુ—પણ બા, એ તો જીવ હતો, જીવને દુઃખ દઈએ કે

મંજા કરીએ તો ખોટું કહેવાય, પણ આ તો છોડ છે.
એમાં કંઈ જીવ છે ?

મા—એમાં પણ જીવ છે, જીવ ન હોય તો તે વધેજ નહિ
મે તને તે દિવસે કહ્યું હતું કે, આપણે તો ઢેકાને પણ
ડોકર ન મારીએ, તો આ તો છોડ છે

૧૬—શું ઝાડ કે છોડનું પાન પણ ન તોડાય ?

મા—ના ન તોડાય ઝાડનું કે છોડનું પાન તોડવું એ પણ
ખોટું કામ છે, સારાં છોકરા કદી છોડને પણ ઇલા ન કરે.

૧૬—ત્યારે બા, તમે તુલસીજીના પાન કેમ ચુટો છો ?

મા (હસીને) બેટા, એ તો પ્રભુની એવા માટે ચુટુ છું
બુની સેવા માટે ફળ, ફૂલ કે પાન ચુટીએ, એ તો
વિત્ર કામ છે, એમાં વાંધો નહિ. ખપ વગર ન ચુટાય
ન દિવસ આપણા ગુરુદેવનો જન્મ દિવસ હતો. તે દિવસે
આસોપાલવનાં પાન કેટલાં બધા આણ્યાં હતા ? અને તેના
તારણો તથા ગુચ્છ બનાવ્યા હતા, વળી પ્રભુને હિંદોળામા
બાધવા માટે કે ભરવા માટે પણ પાન લાવીએ, એ તો
પ્રભુની સેવા છે, અમથાં અમથા રમવા માટે ન ચુટાય

૧૬—બા હવે હું સમજ્યો, ખપ વગર છોડનું પાન ન ચુ
ટાય, પ્રભુની સેવા માટે ચુટાય.

પાઠ ૨૮ મો.

શ્રીકૃષ્ણ અને મરચું.

૧૬—બા, આજે હું મારીબાને ઘેર ગયો હતો, ત્યાં મારી
બાએ મુંદર ભજીયાં કર્યાં હતાં, મને મારીબાએ આગ્રહ
કર્યો, એટલે હું ખાવા માટે બેઠો. ભજીયાં મેં ખાવા

માડ્યા કે, એટલું બધું તીખું લાગ્યું કે, મારાથી રડી પડાયું મેં તો વહેલાં વહેલાં જળ પી લીધું, ને પછી ઉડી ગયો. એમા એવું શું નાખ્યું હશે કે, તીખું બહુ લાગ્યું ?

બા—નહુ, એમા મરચા બહુજ નાખ્યા હશે. નાના બાળકથી મરચું તો તદ્દન ન ખવાય આપણે કોઈને ત્યાં ખાવા બેસીએ તો એવું થાય આમ ખાવા બેઠા પછી ઉડી જઈએ તો મારીખાને ખોટું લાગે કોઈને ત્યાં ગમે તેટલો આગ્રહ કરે, તો પણ ખાવા બેસવું નહિ તમે નાના છોકરા અને વળી વહાલા લાગો એવા છો, એટલે ગમે તે ખાવા બેસાડે, પણ બેસીએ નહિ આ સ બધમા મને એક શ્રીકૃષ્ણની વાત યાદ આવી

ભગુ—બા, ત્યારે એ વાત તો અમને કહેા

બા—એક વાર શ્રીકૃષ્ણ રમવા ગયા હતા, ત્યાથી રમીને ઘેર આવ્યા, એટલે જશોદાજીએ જમવાને બેસાડ્યા

શ્રીકૃષ્ણ જમવા બેઠા, એટલે જશોદાજી પણ પામે બેઠા પ્રભુ તો થોડું જમ્યા, અને અદર મરચું ચવાઈ ગયું, એટલે ખૂબ તીખું લાગ્યું, ભગવાન તો બહુજ કોમળ છે, તેમનું મુખ પણ કોમળ એટલે બળતીખું લાગ્યું, આથી રડારડ કરી મુકી, અને જમતા જમતા ઉડી ઘરમા દોડાદોડ કરી મુકી. જશોદા જીને કહે છે એા મૈયા, મને તીખું લાગ્યું, તીખું લાગ્યું, (આ સાક્ષી ભગુ કતુ ખૂબ હસ્યા.) જશોદાજી તો તરતજ મિઠાઈ લાવ્યા, અને પ્રભુને આપી પ્રભુએ મિઠાઈ ખાધી, એટલે તીખું મટી ગયું. આ બનાવ બન્યા પછી જશોદાજી કદી પણ પોતાના ઘરમા મરચું રાખે નહિ, અને આપણા મહિરોમા પણ મરચું વપરાય નહિ

લગુ—બા, તમે તો કદી કશામાં મારીબાના જેટલું મરચું નથી નાખતા.

બા—આપણે ઘેર પ્રભુ ખિરાજે છે, પ્રભુની સામગ્રીમા મરચું ન નાખાય, મરી નાખાય, આપણા ઘરમાં આપણે મરી વાપરીએ છીએ. મરચું તો બહુ ખરાબ વસ્તુ છે. એનાથી મન સાફ નથી રહેતું જો ને નટુભાઈને કેટલું વીત્યું ?

નટુ—બા, હવે મને તો મરચું દીકુંય નહિ ગમે. શું કરવા લોકો મરચા ખાતા હશે ?

બા—નટુ, તું તથા લગુ હવે કદી મરચા વાગી ચીજો ખાશો નહિ.

પાઠ ૨૯ મો.

ખીજવું નહિ.

લગુ આજે રડતો રડતો ઘેર આવ્યો, એટલે એની માએ પૂછ્યું, લગુ, તું આજે કેમ રડે છે ?

લગુ—બા, અમારા વર્ગમાં એક છોકરો છે, તે બહુ તોફાની છે, તેણે મને ટીલવો કહ્યો, ટીલવા ટીલવા કહીને એ નાશી ગયો.

બા—જેટા, એમાં તું શા માટે રડે છે ? નકારો છોકરો ગમે તે કહે, પણ સારો છોકરો ન ખીજે, એ એવું ખોટું બોલ્યો, તો એને મોઢે બોલ્યો, તેમા તને શું અડક્યું ? એનું મોઢું ખોટું દેખાશે, આપણે ખીજાએ, તો ખીજા ખીજવે કોઈ આપણને એમ કહે કે, તારાં નાક અને કાન સારા નથી, તો શું આપણે ખીજાને તે કાપી નાખવા ? કદી નહિ કોઈ એને મોઢે ગમે તે બોલે તેનું મનમા ન લાવવું. જો એક દિવસ ખીજાએ તો ખીજે દિવસે પણ ખીજવે, ને ગમે તે કહે પણ ખીજાએ નહિ, તો થાકીને

પત્રી કશું ન ભોલે. આ બાબત પર સાબળો એક વાત કહું
 સુદામા કરીને એક ઋષિ હતા, તે શ્રીકૃષ્ણના ભક્ત
 હતા, તેમની સ્થિતિ બહુ જ ગરીબ હતી, અને શરીરે પણ
 તેઓ બહુ જ પાતળા અને ઘરડા હતા, શ્રીકૃષ્ણની જોડે તે
 ભણ્યા હતા, તેથી એકવાર તે શ્રીકૃષ્ણને મળવા તથા દર્શન
 કરવા આવ્યા, દ્વારિકામાં રસ્તામાં પ્રભુના મહેલ ભણી જતા
 હતા, તે વખતે તેમનું સુકું શરીર તથા જુના કાટા તટ્યા
 વસ્ત્ર જોઈ બાળકો પાછળ ફરી વળ્યાં, અને કાંકરા મારવા
 લાગ્યા, અને હાઉ આવ્યો, હાઉ આવ્યો એમ બોલવા લાગ્યા,
 સુદામાજી આ બધું સાબળતા હતા, અને ખીજવાને બદલે
 ઉલટા હસતા હતા, ને પ્રભુનું ભજન કરતા કરતા જતા હતા
 જાદવ લોકોની સ્ત્રીઓ પણ ખૂબ મશ્કરીઓ કરતી હતી. પણ
 સુદામા તો આનંદભરે પ્રભુની હવેલી ભાગી જતા હતા, અને
 મોઢે પ્રભુનું નામ દેતા હતા. એવામાં એક ઘરડો જાદવ આવ્યો
 તેણે સુદામાજીને ઓળખ્યા, એટલે હાથ ઝાલીને પ્રભુને ઘેર
 તેમને લઈ ગયો. સુદામાજી પ્રભુને મળ્યા, ને આનંદભરે દર્શન
 કર્યો પ્રભુ પણ સુદામાજીને જોઈ ખૂબ ખુશી થયા.

આ ઉપરથી શિયામણ લેરાની કે કોઈ ગમે તેટલું ખા
 જવે, તો પણ ખીજાઈએ નહિ, આપણે તો આપણો ધર્મ
 આચવીએ, અને શિક્ષકને કહી દઈએ કે, મને આ આહું કહે
 છે. બેટા તિલક વડે તો આપણે જીવીએ. માટે ગમે તે કહે
 પણ સુદામાની પેઠે મોટું પેટ રાખીએ, સામે જવાબ પણ ન
 દઈએ. આપણને કોઈ ખોટું વચન કહે પણ, આપણે તેને ખોટું
 વચન ન કહેવું. આપણે જો સામે કહીએ, તો આપણે પણ તેના

જેવા કહેવાઈએ, માટે આપણે તો સહન કરવું. ખોટી વાત કે વચન મનમાં જ પેસવા દેવું નહિ, પણ તરતજ ભુલી જવું.

પાઠ ૩૦ મો.

ભગવાન જીવોને દુઃખ ન દે.

ભગુ—બા, બા, તમે તે દિવસે કહ્યું હતું કે, કોઈ પ્રાણીને દુઃખ ન દેવું ઝાડનું પાન સરખું પણ પ્રભુની સેવા સિવાય બીજા કામ માટે ન ચુકવું, પણ અમારા ગુરુજીએ આજે એક વાત કહી, તેમાં કહ્યું કે શ્રીકૃષ્ણે કસને માયો, પોતાની માસી પૂતનાને મારી તેમજ બીજા પણ કેટલાકને માયા, તો આ પ્રભુને દયાળુ શી રીતે કહેવાય ?

બા—(ખૂબ હસીને) નહુ, આમ આવ, જો આ તારા મોટા ભાઈ શું પૂછે છે ? સાંભળો તેનો ખુલાસો કરું

ભગવાન બહુ દયાળુ છે, તેથી પોતાના હાથે જે પાપી જીવો હોય છે, તેમને સજા કરે છે, અને સજાથી જીવ શુદ્ધ થાય છે. ભગવાન કોઈ જીવને શિક્ષા કરે, તો તે તેના ભલાનેજ માટે. જીવનું એમા ભલુંજ હોય. આપણે કોઈ જીવનું દુઃખ દઈને ભલું કરી શકતા નથી. રસ્તામાં રોગમાં ને રોગમાં ચાલી કીડીઓ કે એવા બિચારા પ્રાણીને કચરી નાખીએ, અથવા અમથા અમથા ઝાડના પાન તોડી ફેંકી દઈએ, એમાં તે વસ્તુઓનું શું ભલું કરીએ છીએ ? ઉલટાં બિચારા હુ ખી થાય છે

ભગુ—બા, ખરું પૂછો, તો મને આમાં સમજણ ન પડી.

બા—સાંભળો, તને કેઈવાર તાવ આવે છે, ત્યારે હું કડવી દવા તને પાઉં છું, આ દવા કડવી હોવાથી તું ખૂબ રડે છે, અહીં દવા પાવાનું કારણ તને તાવ મટાડવો એ છે,

કડવું લગાડવાના હેતુથી તને દવા આપવામાં આવતી નથી, તેમજ વૈદ્ય પણ કડવી દવા આપે, તે રોગ મટાડવા માટે આપે છે કડવું લગાડવા માટે નહિ. આમ પ્રભુ પણ સજ્જ કરે છે, તે પાપનું ઓસડ છે, દોષોનું ઓસડ છે, પ્રભુ સજ્જ રૂપ દવા પાપ, ઓટલે પાપરૂપ રોગ નાશ પામે. તારા ગુરુજી નિશાળમાં કોઈ વિદ્યાર્થીને સજ્જ કરે છે, તે શા માટે ? તેણે ગુનો કર્યો હોય તે માટેજ કરે છે. પોતાના પાઠ ન કરી લાગ્યો હોય તો પણ સજ્જ કરે છે, કારણ કે વિદ્યાર્થીએ પોતાની ફરજ બજાવી નથી. આમ પ્રભુની બાબતમાં પણ સમજવું. દયાળુ છે, તેથી જીવને સજ્જ કરી નિર્દોષ બનાવે, માટે કોઈ વખત ગમે તેવું સફટ આવી પડે, પણ આનંદમાં રહેવું, મુઝાવું નહિ, પ્રભુનું જ ભજન કર્યો કરવું. તું કહે છે કે, ભગવાને પૂતનાને મારી, પણ પૂતનાને મારી નથી, પણ તેના પાપનું નિવારણ કરી તેને મુક્તિ આપી. મુક્તિ આપી એટલે એનો જનમ મરણનો ફેરો મટી ગયો. જીવ ખૂબ જ્ઞાન મેળવે પણ મુક્તિ મળવી કઠણ છે, એ મુક્તિ ભગવાને પૂતના વગેરેને સહેજમાં આપી કહે ભગુ, પ્રભુ દયાળુ ખરા કે નહિ ?

ભગુ—બા, ભગવાન તો બહુજ દયાળુ છે, આવા દયાળુ પ્રભુને જો ન ભજીએ તો બહુજ ખોટું કહેવાય. ભગવાન આવા પાપ કરનારાને આમ મુખી કરે છે, તો ભક્તોને તો ખૂબજ મુખ આપે ઓહો !! નટુભાઈ, આપણા પ્રભુ તો ખૂબ દયાળુ છે.

પાઠ ૩૧ મો.

માળાપની સેવાથી પ્રભુ ખુશી થાય છે.

ભગુ—બાપાજી, મારી બા તો અમને બહુ સારી સારી વાતો કહે છે, તમે કોઈ દિવસ અમને એવી વાતો ના કહી.

બાપાજી—ભગુ, તારૂં કહેવું ખરૂં છે, પણ તમે તમારી બા પાસે નેટલો વખત રહો છો, તેટલો વખત મારી પાસે બેસતા નથી, તેમ મારે બીજુ કામ હોય એટલે હું બહાર જાઉં, એટલે તમને શી રીતે વાતો કહી શકું ? તમારા ગુરુજી કોઈવાર કશી વાત કહે છે કે નહિ.

ભગુ—અમારા ગુરુજીએ આજે એક વાત કહી હતી, તેમાં એવું કહ્યું કે, માળાપને જે પજવે તેના પર પ્રભુ ખુશી થતાનથી. અને માળાપની જે સેવા કરી, આજ્ઞા પાળે ને તેમને સુખી કરે, તેના પર પ્રભુ પ્રસન્ન થાય. એક છોકરાએ માળાપની બહુ સેવા કરી ત્યારે પ્રભુએ તેને ઘેર જઈને દર્શન દીધાં, એ છોકરાનું નામ પુડરિક હતું, એને પાડુરગ પણ કહે છે, હાલ પણ એ પાડુરગને ઘેર પ્રભુ દર્શન દે છે.

બાપાજી—હા, એ પ્રભુ અત્યારે પણ દર્શન આપે છે ને ત્યાં જાત્રા ભરાય છે. માળાપની સેવાનું ફળ એવું છે.

નંદુ—બાપાજી, અમારા ગુરુજી તો આજે નાની સરખી ચોપડીઓ લાવ્યા, તેમાં પ્રભુની રમતોની મજાની વાતો હતી, એક બે વાતો અમને વાંચી બતાવી અમે તો રાજી રાજી થઈ ગયા. વળી બીજી પણ એક ચોપડી ભેડે હતી, તે પણ મુંદર ભજન વાળી હતી.

બાપાજી—નહુ, કઈ ચોપડી હતી ? તને તે ગમતી હોય તો લઈ આવ.

નહુ—ઓ બાપાજી, મને તો એ બેઉ ચોપડીઓ ગની મને તો તરતજ લેવાનું મન થઈ ગયું.

બાપાજી—પણ એ ચોપડીનું નામ શું ?

નહુ—વૈષ્ણવ બાળશિક્ષા. અમારા વર્ગના ઘણા અરા છોકરા-ઓએ તે લીધી છે.

બાપાજી—તમે પણ બેઉ લાઇ લાવજો. અને વાચજો.

ભગુ—પણ બાપાજી, અમારે તો જુદી જુદી જોઈએ. મને પણ લાવી આપો, ને નહુભાઈને પણ લાવી આપો.

બાપાજી—બહુ સારૂ બેઉ જણા જુદી જુદી લાવજો, ને વાચજો. અને વાંચીને શિખામણ અને આનંદ લેજો, પણ નહુ, હવે આ ભગુભાઈ એની બા પાસે આડાઈ કરતો નથી એ હમણાનું કઈ સાલજય નથી, શું એ ઠાણો થઈ ગયો ?

નહુ—હા, બાપાજી, ભગુભાઈ બહુજ ઠાણા થઈ ગયા છે, હવે તો કદી લગાર પણ આડાઈ કરતા નથી, મારા કરતા પણ બહુ ઠાણા થઈ ગયા છે,

ભગુ—બાપાજી, હવે હું તો બહુ ઠાણો થઈ ગયો, કદી આડાજી નથી કરતો. જુઓ નહુભાઈ, હવે હું કદી પજવું છું ?

બાપાજી—ચાલો, હવે રમો. હવે મારે બહાર જવું છે. વળી કાલે થોડી વાર મારી પાસે આવજો.

પાઠ ૩૨ મો.

ડાહ્યો અને પવિત્ર છોકરો

ભગુ—મા, બા, ગઈ કાલે તો અમે અમારા બાપાજી પાસે બેઠા હતા, તેથી તમારી પામે નહોતા આવ્યા.

બા—બહુ સારું, આજે પણ જાઓ, મારે પ્રભુની સેવામાં બહુ કામ છે, મારે તમારા બાપાજી પાસે જાઓ.

નહુ અને ભગુ દોડતા દોડતા આનંદ સાથે એમના બાપાજી પાસે ગયા એટલે—

બાપાજી—ભગુ, બોલો પવિત્ર અને ડાહ્યો છોકરો કેવો હોય ?

ભગુ—(૧) ડાહ્યો અને પવિત્ર છોકરો હમેશા સવારમાં વહેલો ઉઠે.

(૨) ડાહ્યો ને પવિત્ર છોકરો સવારમાં થોડી વાર પણ પ્રભુનું સજન કર્યા પછી પથારીમાંથી પગ કાઢે.

(૩) ડાહ્યો અને પવિત્ર છોકરો નાહી ધોઈને તલક કરી પ્રભુનું થોડીવાર પદ્મ સજન કરે.

(૪) ડાહ્યો અને પવિત્ર છોકરો હમેશા માબાપને પગે લાગે, અને તેમની આજ્ઞા પાળે.

(૫) ડાહ્યો અને પવિત્ર છોકરો હમેશા મ્મ ચુ ને મીઠું બોલે.

(૬) ડાહ્યો અને પવિત્ર છોકરો બધાની જોડે સ પીને રહે. કોઈ જોડે નિશાળમાં કે રમવા પણ લાડે નહિ.

(૭) ડાહ્યો અને પવિત્ર છોકરો પોતાના શુરને માન આપે.

(૮) ડાહ્યો અને પવિત્ર છોકરો મોટાનું માન રાખે.

(૯) ડાહ્યો અને પવિત્ર છોકરો હમેશાં મંદિરમાં પ્રભુના સર્જન કરવા જાય.

(૧૦) ડાહ્યો અને પવિત્ર છોકરો સારા સારા પવિત્ર પુસ્તકો વાંચે.

- (૧૧) ડાહ્યો અને પવિત્ર છોકરો કદી તોફાન કે આડાઈ કરે નહિ.
- (૧૨) ડાહ્યો અને પવિત્ર છોકરો કોઈ નાના પ્રાણીને પણ દુખ દે નહિ.
- (૧૩) ડાહ્યો કે પવિત્ર છોકરો પોતાના વસ્ત્રો સ્વચ્છ રાખે
- (૧૪) ડાહ્યો કે પવિત્ર છોકરો કેઈની કોઈ ચીજને અડે નહિ
- (૧૫) ડાહ્યો કે પવિત્ર છોકરો પોતાના પાઠ રોજ બરાબર શીખે.
- (૧૬) ડાહ્યો કે પવિત્ર છોકરો હમેશા સારા છોકરાની સોબત રાખે.
- (૧૭) ડાહ્યો કે પવિત્ર છોકરો સાબું વહેલો સુધ બાય
- (૧૮) ડાહ્યો કે પવિત્ર છોકરો સુતા પછી પ્રભુનું ભજન કરતો કરતો શાત રીતે ઉઠી બાય.

બાપાજી—વાહ ભગુ, આવો જે છોકરો હોય એ તો દેવનો બાળક કહેવાય તમે જેઉ આવો ડાહ્યા થાજો, એવો હું આશીર્વાદ આપુ છું અને ભગુએ આવો સારા છોકરાનાં લક્ષણ ગણાવ્યા, માટે તેને અને નટુની સોબતથી ભગુ ડાહ્યો થયો, માટે તેને પણ દ્યો આ પ્રભુની રૂપાળી છબીઓ ઈનામમા આપુ છું, જેઉ બાળકો આ પ્રભુની રૂપાળી છબીઓ હાથમા લઈ મલકાતા મલકાતા તેમનાં માતાજી પાસે દોડી ગયા.

નટુ—બા, બા, ભુઓ અમારા બાપાજીએ અમને આ પ્રભુના ચિત્રો ઈનામમા આપ્યાં

બા—બહુ સારૂ બેટા, તમારા સુવાના ચોરડામાં રાખજો તે સવારમા ઉઠતા એ સ્વરૂપનાં દર્શન કરજો.

ઠની ઢેળવણીમા વધારે ભાગ લઈવી
 હા અને ભક્તિમતી માતા પોતાના બાળકને
 નક્કિમાન બનાવી શકે, એ આ વાર્તાએ પરથી
 વળી પવિત્ર મા ઢે બાપ બાળક પ્રત્ન પૂછે તો તેને
 સથી સ્નેહપૂર્વક આપે છે, અને એથી બાળકોની
 વધે છે, એ પણ આ ઉપરથી જણાશે

બાળકને તો નાનપણથી ધાર્મિક બનાવવાની કોશીશ થવી
 જોઈએ અને માબાપનો ઢેળવણીનો ઉદ્દેશ પણ સત્તાનને પવિત્ર
 ધાર્મિક બનાવવા સિવાય બીજો ન હોવો જોઈએ. પોતાનુ બાળક
 ભક્તિવાળુ થશે, એવા હેતુથીજ તેને ઉછેરવામાં આવે અને એજ
 બાળક માટે સાચા હિંદુની ફરજ છે. જે નિશાળોમા પણ ધર્મ
 વિરુદ્ધ ઢેળવણી મળતી હોય તો તેવી નિશાળોને બદલે ભોગ
 આપીને સ્વધર્મ પ્રેરનારી સંસ્થાઓ વૈષ્ણવ ધનાઢ્યોએ સ્થાપવી
 જોઈએ. જેમ સેવા વડે ભક્તિભાવ અને પ્રભુ પ્રત્યે પ્રેમ ટકી શકે છે,
 તેમ બાળકોને ધર્મનું શિક્ષણ આપવાથીજ સ્વધર્મનુ રક્ષણ થઈ
 શકે છે નાનપણથીજ બાલકને ધર્મમા પ્રીતિ ઉત્પન્ન કરવી
 જોઈએ. દિલ્લીરીની વાત એ છે કે માબાપ રૂબાળા વસ્ત્રે પહે-
 ગવામાં ખૂબ ટાપટીપ કરે છે, પણ તિલકની બાબતમા લક્ષ
 આપવામાં આવતું નથી. મતલબ કે લૌકિક શણગારમાં મોહ
 રખાય, પણ અલૌકિક શણગાર પર કશું નહિ. આશા છે કે
 આ નાનકડાં પુસ્તકથી બાળકો અને માબાપો કંઈક આ
 વાત સમજશે.

ભાદ્રપદ ૧૯૮૦.

હીનકિંકર.

અનુક્રમણિકા

પાઠ. વિષય.

- ૧ દૂલ.
- ૨ દૂધ.
- ૩ દૂલની માળા.
- ૪ આજે દૂલ બહુ કેમ ?
- ૫ તુલસીજીની માળા.
- ૬ દૂલની માળા પ્રભુ પહેરે.
- ૭ બા, તું પ્રભુને દૂધ કેમ પાતી નથી ?
- ૮ નામદેવજી.
- ૯ નામદેવજીની સેવા.
- ૧૦ શિખામણીની કવિતા.
- ૧૧ પવિત્ર વનસ્પતિ
- ૧૨ દૂલના છાંડ
- ૧૩ પ્રહલાદજી.
- ૧૪ પ્રભુ સૌ દેવથી મોટા છે.
- ૧૫ દેવનાં કાર્ય.
- ૧૬ શ્રીકૃષ્ણનું ગમકડું
- ૧૭ દૂલની સાથે રમત બા. ૧

પાઠ. વિષય.

- ૧૮ દૂલની સાથે -
- ૧૯ શ્રીકૃષ્ણની ગમત.
- ૨૦ પવિત્ર કામો
- ૨૧ નટુ અને ભગુ
- ૨૨ શ્રીરામ અને લક્ષ્મણ બા. ૨
- ૨૩ શ્રીગમ અને લક્ષ્મણ બા. ૨
- ૨૪ શ્રીરામ અને લક્ષ્મણ બા. ૩
- ૨૫ નટુ, ભગુ દૂલની માળા શીખે છે.
- ૨૬ દયા બા. ૧
- ૨૭ દયા બા. ૨
- ૨૮ શ્રીકૃષ્ણ અને મગ્ધુ.
- ૨૯ ખીખરુ નહિ.
- ૩૦ ભગવાન જીવોને દુ ખ ન દે.
- ૩૧ માળાપની સેવાથી પ્રભુ ખુશ થાય છે.
- ૩૨ ડાહ્યો અને પવિત્ર છોકરો.

વૈષ્ણવખાસિકાંથમાળા

પહેલો ભાગ—સવારે પથારીમાંથી ઉઠતાંવેંત અને પછીથી દુકામાં દુકા નિત્ય નિયમ કેવો હોવો બેઠબે, તેનો ચિ આ નાના ગ્રંથમાં છે. ત્રીજીવાર ૧૦ હજાર નકલો છાપી છુટક નકલના ત્રણ પૈસા અને ૧૦૦ નકલના ૪ રૂપીઆ.

શ્રીદયારામવાણી—દયારામભાઈના હિસાબ સિદ્ધાંતદર્શક પદો રોજ ગાવા લાયક છે. ડૉ. એક આનો, ૧૦૦ નકલના ૩

બીજો ભાગ—આ ભાગ તો નાના બાળકો હોંશથી ખુશ થઈને વાચ્યાજ કરશે પરિણામે દરેક બાલક શ્રીકૃષ્ણ ચુસ્ત ભક્ત બનશે. ગ્રંથ ૬૦૦૦ નકલો છાપી ગઈ છે. નવી આદેશ મોટા સુધારા વધારા સાથે કવિતાઓ ઉમેરીને છપાવી છે. છુટક નકલના છ પૈસા અને ૧૦૦ નકલના ૮ રૂપીઆ.

ત્રીજો ભાગ—આ ભાગ તો ઘણોજ સરસ છે. પ્રભુની અવનવી લીલાઓના પાઠો આ ભાગમાં અદ્ભુત રીતે ગોઠવ્યા છે. ઉપરાંત આચારવિચારો તથા સ્વદેશીનું રહસ્ય સમજાવનારા પાઠો આ ભાગમાં છે ૧૦૦ પાના છતાં છુટક નકલના માત્ર બે આના ૧૦૦ નકલના માત્ર ૧૧ રૂપીઆ.

ચોથો ભાગ—ભક્તિ અને તત્ત્વજ્ઞાનની એકતા બતાવનારો આ ગ્રંથ સહેલી ભાષામાં છપાય છે.

બાલિકાશિક્ષા—છેક નાની બાળાઓ માટેનું ચાર ફરમાનુ મુતક ધાર્મિક વાર્તાઓવાળું બહાર પડી ગયું છે દોમત દોડ ૧, ૧૦૦ નકલના ૮ રૂપીઆ.

મોતીભાઈ અવિચળભાઈ,

બેન દન નિવાસ, સ્ટેશન પાસે—અમદાવાદ.

રામ હરિકૃષ્ણ શાસ્ત્રી,

નિવાસ, સ્ટેશન પાસે—અમદાવાદ.

દાસ શાહ,

પ્રેસ, પાંચકુવા—અમદાવાદ.

